

İÇİNDƏKİLƏR

✂ Universitet xəbərləri	3
✂ Təhsil	16
✂ Erciyes Universiteti televiziyaşının “Asma bəhçesi “ verilişinin aparıcısı	
Beyhan Asmanın professor Hamlet İsaşanlı ilə müsahibəsi.	20
✂ <i>Richard Rousseau. The cracks in the Russia - China tandem</i>	28
✂ Mədəniyyət	32
✂ <i>Hilary Kramer. America, Meet Azerbaijan</i>	34
✂ <i>Hadi Rəcəbli. Mərhəmət və xeyirxahlığın sirri</i>	36
✂ Elm	41
✂ <i>Xəlil Məcidoğlu. Həyat lövhələri</i>	42
✂ Dünya	47
✂ <i>Təranə Məhərrəmov. Psixoloqlar hardadır?</i>	50
✂ <i>Эльмур Алиев. «Главная победа - это победа над самим собой, над своими слабостями»</i>	52
✂ <i>Herman Hesse. Meşə adamı</i>	54
✂ İslam dünyada	58
✂ <i>Mustafa Dadaşov. El sənətini yaşadanlar və ya şəbəkə ustası</i>	
Hüseyn Hacımustafazadənin sənət dünyasına səyahət	61
✂ Təbabət	63
✂ Mozaika	65
✂ İdman	68

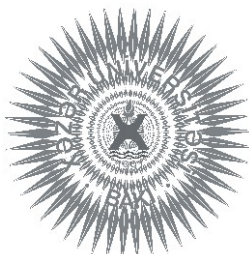
1995-ci ilin
yanvarından çıxır

Təsisçi:
XƏZƏR UNIVERSİTƏSİ

Baş redaktor:
Hamlet İSAXANLI

Baş redaktor müavini:
Əlirza BALAYEV

Redaksiya heyəti:
Camal MUSTAFAYEV
Cəmil HƏSƏNLİ
Nizami CƏFƏROV
Knyaz ASLAN
Əfqan ABDULLAYEV

Rəssam:
Mir Rafiq ƏBDÜLRƏHİMOV

Kompüter tərtibatçısı:
Nigar AYDƏMİROVA

Foto:
MEDIA MƏRKƏZİ
Ünvanımız:
Bakı, Məhsəti küçəsi 11,
("Neftçilər" metrosunun yanı)
Faks: 498-93-79
Telefon: 421-79-16
421-10-93
E-mail: xazarxabar@khazar.org
Şəhadətnamə: 376
İndeks: 67178
Sifariş: 190
Tiraj: 3000

XƏZƏRİN ƏMƏKDAŞI SLOVAKİYADA

Oktyabrın 10-12-də Keyfiyyətin Təminatı Mərkəzinin rəhbəri Lyudmila Sotova "İnformasiyanın təyin olunma, toplanma, işlənilmə, hazırlanma və təqdim olunma metodologiyası və prosedurları, təhsil proqramları keyfiyyətinin təminatı üçün məlumat: sınaq və ən yaxşı təcrübələr" seminar-təlimində iştirak edib.

Bu təlim Tempus layihələrindən biri – "Tədris proqramlarının Keyfiyyət Təminatının Sənədləşməsi" layihəsi çərçivəsində təşkil edilmiş və Bratislavanın Slovak Texnologiya Universiteti tərəfindən keçirilmişdir.

Seminarın məqsədi layihənin Avropa ölkələri tərəfdaşlarının təhsil proqramlarının keyfiyyət təminatı sənədlərinin idarə olunması metodologiyası və prosedurlarına dair sınaq və ən yaxşı təcrübələr ilə tanış etmək idi. L. Sotovaya iştirakçı sertifikatı təqdim edilmişdir.

YENİ KİTABIN TƏQDİMƏTİ

(Əvvəli səh. 10-da)

Təqdimat mərasimində Rusiya Federasiyasının Azərbaycandakı səfiri Vladimir Doroxin, səfirliyin əməkdaşları, Yesenin yaradıcılığının tədqiqatçıları və əsərlərinin tərcüməçiləri, Xəzər Universitetinin rəhbərliyi və əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edirdilər.

Mərasimdə səfir V. Doroxin çıxış edərək, kitabı yüksək dəyərləndirdi. Azərbaycan-Rusiya mədəni və ədəbi əlaqələrinin mühüm əhəmiyyətini vurğulayan səfir bu əlaqələrin iki ölkə arasındakı siyasi münasibətlərin də inkişafına təsir göstərən önəmli amil olduğunu qeyd etdi.

Mərasimdə Xəzər Universitetinin təsisçisi,

Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı, kitabın redaktoru professor Nizami Tağısoy, xalq şairi Nəriman Həsənzadə, şair Oqtay Rza çıxış edərək, Yeseninin rus və dünya ədəbiyyatındakı yeri, Azərbaycan poeziya həvəskarlarının şairin yaradıcılığına böyük rəğbəti və əsərlərinin tədqiqi və tərcüməsi haqqında mülahizələrini bildirdilər.

Sonda İ. İsxanlı kitab üzərində necə işləməsindən danışdı, mərasim təşkilatçılarına və iştirakçılarına təşəkkürünü bildirdi.

Mərasimdə Yeseninin şeirləri oxundu, sözlərinə yazılmış mahnılar ifa olundu.

It has been publishing since January, 1995

Khazar
review

Design by:
Mir Rafiq ABDULRAHIMOV

Computer graphics:
Nigar AYDEMİROVA

Photo:
MEDIA CENTRE

Address:
11 Mahsati str., Baku,
(near the "Neftçilər" metro)
Fax: 498-93-79
Phone: 421-79-16
421-10-93
E-mail: redaksiya@khazar-view.org

Certificate: 376
Index: 67178
Order: 190
Copies: 3000

Founder:
KHAZAR UNIVERSITY

Editor-in-chief:
Hamlet ISAXANLI

Associate editor:
Alirza BALAYEV

Editorial member:
Jamal MUSTAFAYEV
Jamil HASANLI
Nizami JAFAROV
Knyaz ASLAN
Afgan ABDULLAYEV

XƏZƏR UNİVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞLARI TBİLİSİDƏ TƏLİMDƏ İŞTİRAK ETDİLƏR

Oktyabrın 25-27-də Tempus proqramının "Miqrasiya və ali təhsil - bilik və bacarıqların aşılması" ("Migration and Higher Education - Building Skills and Capacity") layihəsi çərçivəsində Tbilisi Dövlət Universitetində (TDU) "Kurikulumun hazırlanması"na həsr olunmuş 2-ci seminar keçirildi. Seminarda layihə üzrə Avropa və Cənubi Qafqazdan olan universitetlərin əməkdaşları, Azərbaycan və Gürcüstan beynəlxalq miqrasiya təşkilatlarının (International Organization for Migration) rəhbərləri iştirak edirdilər. Xəzər Universiteti Miqrasiya araşdırmaları mərkəzinin müdiri Leyla Niyazova, Beynəlxalq tələbə və mütəxəssislər mərkəzinin direktoru Aytən Şadlinskaya, müəllimlər - Ceyhun Məmmədov, Rəşad Hüseynov, Vüsal Behbudov və Rəsmiyyə Bədirova ilə təmsil olunmuşdu.

Tədbiri giriş sözü ilə TDU-nun prorektoru professor Levan Aleksidze və Gürcüstan Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının rəhbəri İlyana Derilova açdılar. Sonra koordinatorların layihə barəsində hesabatları təqdim olundu və 1-ci seminarın nəticələri müzakirə edildi.

Seminarın 2-ci günündə iştirakçılar işçi qruplarda kurikulum modulları üzərində çalışdılar. Daha sonra Avstriyanın Qraz Universitetin (Graz University) və İspaniyanın Alikante Universitetinin (University of Alicante) nümayəndələri miqrasiya sahəsində Avropa təcrübəsi haqqında məlumat verdilər.

Seminarın 3-cü günündə maliyyə məsələləri, növbəti səfərlərin məqsəd və tarixləri müzakirə olundu və layihənin daha səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi üçün növbəti addımlar müəyyən edildi. Seminarın sonunda Xəzər Universitetinin əməkdaşları layihənin daha geniş işıqlandırılması məqsədilə 2013-cü ilin sonuna planlaşdırılan Qafqaz Universiteti ilə birgə keçiriləcək konfrans haqqında təkliflərini təqdim etdilər.

XƏZƏR UNİVERSİTETİNDƏ KOREYA MƏRKƏZİNİN AÇILIŞI

(Əvvəli səh. 3-də)

H. İsaخانlı Xəzər Universitetinin tədrisinə böyük əhəmiyyət verdiyi "strateji əhəmiyyət daşıyan dillər" arasında Koreya dilinin xüsusi yeri olduğunu bildirdi, açılan mərkəzin gələcəkdə Koreya dili ilə yanaşı, bu ölkənin tarixi, ədəbiyyatı və mədəniyyətinin tədqiq olunmasında böyük əhəmiyyət daşıyacağını qeyd etdi. Xəzər Universitetində Koreya dili və mədəniyyətinə olan marağı və bu sahədə atılan addımları yüksək qiymətləndirən səfir Çou Suk-İn bu mərkəzin təsis olunmasının təhsil başda olmaqla, qarşılıqlı münasibətləri daha da genişləndirəcəyini və gücləndirəcəyini bildirdi.

Sonra tədbirin təşkilatçısı olaraq universitetin Şərq dilləri və din araşdırmaları departamentinin müdiri fəlsəfə doktoru Elnurə Əzizova "Koreya dili və mədəniyyəti "Xəzər"də" mövzusunda məruzə etdi. O, departamentin Koreya dilinin tədrisi sahəsində iki yaşına qədər qoymasına baxmayaraq, cari tədris ili üçün "Koreya mədəniyyəti günləri" adlı silsilə tədbirlər toplusunun planlaşdırıldığını, "Koreya əlifba

günü"nə həsr olunmuş sərginin də bu sahədə atılan ilk addım olduğunu bildirdi. Xəzər Universitetində Koreya dilinin tədrisinin banisi olan Younhong Lee 2011-ci ilin payızında bu fənnin tədrisinə başlayarkən tələbələrin və universitetin bu qədər böyük maraq göstərəcəyini gözləmədiyini, Koreya dilinin tədrisində əldə edilən səviyyənin qənaətbəxş və ümidverici olduğunu söylədi. Daha sonra Xəzər Universitetinin tələbələri Koreya poeziya və musiqisindən nümunələrlə iştirakçılara xoş anlar bəxş etdilər.

Koreya Mərkəzinin açılışından sonra iştirakçılar "Koreya əlifba günü"nə həsr olunmuş sərgiyə dəvət olundular. Koreya xalqına məxsus milli geyimlərin, musiqi alətlərinin, əl işləri nümunələrinin və Koreya mədəniyyətinə aid digər eksponatların nümayiş etdirildiyi sərgi iştirakçıların böyük marağına səbəb oldu.

Tədbirdə AİF tərəfindən hər il bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə belə bir Forumun keçiriləcəyi vurğulandı.

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

AZƏRBAYCAN İNTERNET İDARƏÇİLİYİ FORUMU KEÇİRİLDİ

Oktyabrın 31-də Azərbaycan İnternet Forumu (AİF) “Park INN” otelində “Azərbaycan İnternet İdarəçiliyi Forumu” mövzusunda milli konfrans keçirdi.

USAID və IREX-Azərbaycanın dəstəyi ilə keçirilən konfransın məqsədi 2012-ci il noyabrın 6-dan 9-dək Bakı şəhərində keçiriləcək beynəlxalq İnternet İdarəçiliyi Forumu (*Internet Governance Forum*) ərəfəsində milli İnternet infrastrukturunun vəziyyəti ilə bağlı maraqlı tərəflərin iştirakı ilə müzakirələr aparmaq idi.

Konfransda milli İnternet infrastrukturunda son dövrlərdə əldə olunan uğurlar və problemlər ətrafında müzakirələr aparıldı. Dövlət, özəl qurumlarından və vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarından ekspertlər müxtəlif mövzularla bağlı fikirlərini bildirdilər.

Konfransda AİF, RİTN, IREX, Microsoft-Azərbaycan, Milli Məclisdən ekspertlər müxtəlif sessiyalarda təqdimatla çıxış etdilər.

IREX-Azərbaycanın rəhbəri Angela Nicoara bu qurum tərəfindən həyata keçirilən proqramlarla bağlı, RİTN şöbə müdiri İsfəndiyar Əliyev Azərbaycan İnternetində yeni layihələr və kontent məsələsi ilə bağlı, AİF prezidenti Osman Gündüz “Onlayn şəffaflıq, açıq hökumət təşəbbüsləri və elektron hökumət quruculuğu və internetə giriş imkanları”, AİF üzvü Vahid Qasimov “Milli domen zonasının genişləndirilməsi yolları”, IREX-dən Fuad Salmanov “Azərbaycan Yeni Media

Layihəsi, IREX Kənd yerlərində internetə çıxış imkanları və perspektivləri” mövzularında çıxış etdilər.

Microsoft Azərbaycan qurumundan Emin Axundov, RİTN şöbə müdiri Bəxtiyar Məmmədov, Milli Məclisin sektor müdiri Rəşad Əzizov, AİF üzvləri Rəşad Əliyev və İlqar Mirzə, IREX-in proqram rəhbəri və AİF üzvü Ələsgər Məmmədli müvafiq olaraq informasiya təhlükəsizliyi, uşaqların internetdə təhlükəsizliyi, sosial media və biznes, kibercinayətkarlıq mövzularında təqdimatlarla çıxış etdilər.

Forumda Xəzər Universitetini Humanitar və sosial elmlər fakültəsi Jurnalistika departamentinin koordinatoru Cabir Məmmədli təmsil edirdi.

Yekun olaraq, RİTN-nin şöbə müdiri İsfəndiyar Əliyev, IREX-dən Angela Nicoara və AİF-in prezidenti Osman Gündüz çıxış edərək, müzakirə edilən mövzularla bağlı münasibətlərini bildirdilər.

Çıxışlarda tədbirin faydalı və əhəmiyyətli olması, dövlət, özəl sektor və vətəndaş cəmiyyəti arasında əməkdaşlığın güclənməsi istiqamətində təkan olacağı vurğulandı. Həmçinin, bu konfransın qarşından gələn Beynəlxalq İnternet İdarəçiliyi Forumuna cəmiyyətin diqqətinin artırılması sahəsindəki müsbət rolu qeyd olundu.

Tədbirdə AİF tərəfindən hər il bütün maraqlı tərəflərin iştirakı ilə belə bir Forumun keçiriləcəyi vurğulandı.

“WIN PHONE” MÜSABİQƏSİNİN FİNALI

Oktyabrın 31-də “Hilton Bakı” otelində Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi, “Microsoft Azərbaycan”, “Nokia”, Xəzər Universiteti və “Nokia”nın Azərbaycandakı rəsmi nümayəndəsi “MobiTel” şirkətlərinin dəstəyi ilə “Hackathon” layihəsi çərçivəsində reallaşan “Windows Phone” müsabiqəsinin final mərasimi keçirildi. Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyinin Strateji araşdırma, investisiya və elmi potensial şöbəsinin rəhbəri Elçin

Zeynalov çıxış edərək, müsabiqənin əhəmiyyətini və gənclərin bu sahədəki fəallığını yüksək qiymətləndirdi. Tədbirdə RİTN, Microsoft, Nokia, MobiTel və digər şirkətlərin nümayəndələri çıxış etdilər.

Sonda müsabiqənin təşəbbüskarı olan “Hackathon Azərbaycan” layihəsinin rəhbəri, Xəzər Universiteti İnternet institutunun direktoru Rəşad Əliyev müsabiqə ilə bağlı statistik məlumatları tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı.

AZƏRBAYCAN İLƏ İTALİYA ARASINDA TƏHSİL SAHƏSİNDƏ ƏMƏKDAŞLIQ

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaخانli və Beynəlxalq Tələbə və Mütəxəssislər Mərkəzinin direktoru Aytən Şadlinskaya oktyabrın 31-də Avropa otelində “Azərbaycan ilə İtaliya arasında təhsil sahəsində əməkdaşlıq: mövcud vəziyyət və perspektivlər” mövzusunda keçirilən konfransda iştirak etdilər. Konfransda Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi-

nin, İtaliyanın Təhsil, Universitet və Tədqiqatlar Nazirliyinin məsul əməkdaşları, universitet rəhbərləri və bir sıra dövlət qurumlarının səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edirdilər. Tədbirdə İtaliyanın La Sapienza Universiteti, Katania Universiteti, Roma Tor Verqata Universiteti və Milan Politeknik Universitetinin rəhbər və əməkdaşları öz universitetləri haqqında ətraflı məlumat verdilər.

RIYAZIYYATA AID KİTABIN TƏQDİMƏTİ

Naxçıvan Dövlət Universitetinin Elmi Kitabxanasında növbəti kitabın təqdimatı riyaziyyatçılara töhfə olmuşdur

Noyabrın 7-də NDU-nun Elmi Kitabxanasında "İnformatika" kafedrasının müdiri, riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Elşən Məmmədovun və kafedranın müəllimi, riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru Məftun İsmayılovun "Proqram paketlərindən istifadə etməklə riyazi məsələlərin həlli" kitabının təqdimatı olmuşdur. Tədbiri giriş sözü ilə açan universitetin rektoru, akademik İsa Həbibbəyli elm adamları üçün yaradılan münbit şəraitdən, universitetin riyaziyyat elminə verdiyi töhfələrdən, gələcək planlardan danışmışdır. Rektor yeni kitabın elmi dəyərini yüksək qiymətləndirərək müəlliflərə bundan sonrakı fəaliyyətlərində uğurlar arzulamışdır.

Digər çıxış edənlər kitab haqqında ətraflı məlumat vermiş, nəşrin əsas məziyyətlərindən danışmış, təkliflər səsləndirmişlər.

Tədbirdə müəlliflərin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş sərgi və slaydlar da nümayiş etdirilmişdir. Sonda müəlliflər tədbirin təşkili üçün universitet və kitabxana rəhbərliyinə minnətdarlıq etmişlər. Qeyd edək ki, "Proqram paketlərindən istifadə

etməklə riyazi məsələlərin həlli" kitabı iki fəsildən ibarətdir. Birinci fəsildə oxucular "Matchad Professional" proqram paketi haqqında məlumatlandırılır, paketin riyaziyyatın ayrı-ayrı sahələrinə tətbiq etmək üsullarını, hesablamaların nəticələrinin qrafiki və mətn sənədləri şəklində hazırlanması və s. üsullar ilə tanış olmaq imkanı əldə edirlər. İkinci fəsil isə "Matlab 7" proqram paketinə həsr olunmuşdur. Kitabda bu üsulların tətbiqinə dair nümunələr də göstərilmişdir.

BİLİK YARIŞMASI

Noyabrın 14-də NDU-da Beynəlxalq tələbə həftəsinə həsr olunmuş "Nə? Harada? Nə zaman?" bilik yarışması üzrə tələbələr arasında seçim turu keçirilmişdir

Tədbirdə universitetin tərbiyə işləri üzrə prorektoru, fəlsəfə elmləri doktoru, professor Məmməd Rzayev ümummilli lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun bugünkü layiqli davamından, ölkədə aparılan təhsil və gənclər siyasətinin uğurundan danışmışdır. Qeyd olunmuşdur ki, 1939-cu il noyabrın 17-də Praqa şəhərində faşizm əleyhinə mitinqdən sonra 9 tələbə və müəllim edam edilmişdir. 1941-ci ildən başlayaraq həmin gün Londonda Beynəlxalq Tələbələr Günü kimi qeyd edilməyə başlamışdır. İndi də bu gün bütün dünyada milli tələbə birlikləri tərəfindən qeyd edilməkdədir. Ölkəmizdə

isə bu tarix ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1996-cı ildən bəri keçirilir.

Sonra universitet gənclər təşkilatının sədri Arzu Abdullayev yarışmanın şərtləri və qaydaları haqqında ətraflı məlumat vermişdir.

Doqquz komandanın iştirakı ilə keçirilən yarışmada 45 tələbə iştirak etmişdir. Üç mərhələdə keçirilən gərgin bilik yarışmasının qalibi olan "Əlinçə" komandası Bakı şəhərində keçiriləcək final turuna vəsiqə qazanmışdır.

Azərbaycanın təhsil naziri Misir Mərdanov noyabrın 17-də nazirlikdə keçirilən kollegiya iclasındakı çıxışında orta ümumtəhsil məktəblərindəki bir sıra qüsurları təhsil ictimaiyyətinin nəzərinə çatdırıb

“AZƏRBAYCANDA REPETİTORLUQ MƏKTƏBİN GÖRDÜYÜ İŞƏ KÖLGƏ SALIR”

Orta məktəblərin bir çoxunda X-XI sinif şagirdlərinin dərslə davamiyyəti ilə bağlı vəziyyət ürəkaçan deyil

Nazir bildirib ki, bu, çox ciddi problemdir. Yuxarı sinif şagirdlərinin dərslə davamiyyətinin pis olmasının səbəbini həmişə məktəb direktorlarında axtarmaq düzgün deyil: “Düzdür, məktəb direktorlarında da günah var. Amma Azərbaycan cəmiyyətində belə bir fikir formalaşmış ki, orta məktəbi bitirən şagirdlərin hamısı ali məktəblərə daxil olmalıdır. Bunun yeganə yolunu da repetitor yanına getməkdə görürlər. Bir çox hallarda məktəb direktorlarına vəzifəli şəxslər tərəfindən təzyiqlər olur. Bəzi direktorlar bu təzyiqlərə davam gətirir, bəzi direktorlar isə davam gətirməyərək həmin adamlara qoşulur, nəticədə də həm məktəb, həm də təhsil pis vəziyyətə düşür. Azərbaycanda repetitorluq məktəbin gördüyü işə kölgə salır”.

“BƏZİ MƏKTƏBLƏR ÜÇÜN ALINAN KOMPYUTERLƏR İCRA BAŞÇILARININ, MƏKTƏB DİREKTORLARININ KATİBƏLƏRİNİN EVİNDƏDİR”

Misir Mərdanov orta məktəblərdə dövlət vəsaiti hesabına alınan kompüterlərin təyinatı üzrə istifadə edilməməsini kəskin tənqid edib

Nazir bildirib ki, bəzi rayonlarda dövlətin vəsaiti hesabına alınan kompüterlər icra başçıları və məktəb direktorlarının katibəsinin evindədir: “Bəzi məktəblərdə müəllim və şagirdlərin istifadəsi üçün nəzərdə tutulan kompüterlər inzibati işçilərə paylanılıb. Mən hesab edirəm ki, bu problem tezliklə həll olunmalı, ya da həmin adamlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdırlar. Dövlətin puluna alınan vəsaiti belə israf etmək cinayətdir. Həmin adamlara 1 ay vaxt verilir. Əgər bu müddət ərzində aşkarlanan nöqsanları düzəltməsələr, həmin şəxslər haqqında cinayət işinin qaldırılması üçün müraciət edəcəyəm”.

“AZƏRBAYCANDA MÜƏLLİM - ŞAĞİRD NİSBƏTİ İLƏ BAĞLI VƏZİYYƏT ÇOX PİSDİR”

Nazir bildirib ki, son illər ölkədə müəllim-şagird nisbəti 1:10-dan 1:8-nə enib

“Bu, bütün təhsil ictimaiyyətini düşündürən ən vacib məsələlərdən biridir, hətta yaxın günlərdə parlamentdə büdcə layihəsinin müzakirəsi zamanı vacib məsələ kimi ortaya qoyuldu, həllinin zəruriliyi vurğulandı. Bir çox ölkədə müəllim-şagird nisbəti 1:16-ya bərabərdir. Biz də bu barədə daha diqqətli düşünməli və vəziyyətin aradan qaldırılması istiqamətində düzgün həll yolları tapmalıyıq. Bu gün üçün ən vacib məqsədımız müəllim-şagird nisbətini 1:16-ya qaldırmaqdır”.

“BƏZİ MƏKTƏB DİREKTORLARI VƏ RAYON TƏHSİL ŞÖBƏLƏRİ GİZLİ VAKANT YERLƏR SAXLAYIR”

2012-2013-cü tədris ili üzrə ümumtəhsil müəssisələrində 3270 vakant yer müəyyənləşdirilib

Vakant yerlərin 293-ü Bakı şəhərində, 2977-si respublikanın digər rayon və şəhərlərinin payına düşüb. Peşə liseyləri üzrə isə 48 vakant yer olub. Ümumilikdə 3270 vakant yerə 2797 nəfər işə qəbul olunub.

Nazir bildirib ki, vakant yerlərə ən çox ibtidai sinif və ingilis dili fənləri üzrə sənədlər daxil olub: “Bu tədris ili üçün 143 ibtidai sinif müəllimi yerinə 3764, xarici dil müəllimi işləmək üçün 247 vakant yerə 2731 nəfər sənəd verib. Ən çox müəllimə ehtiyac isə fiziki tərbiyə üzrə olub”.

Nazir bəzi rayonlardakı orta məktəb direktorları və rayon təhsil şöbələrinin müdirələrini vakant iş yerlərini gizlətməkdə günahlandıraraq: “Çox təəssüf ki, müəllimlərin işə qəbulu ilə bağlı yerlərdən aldığımız məlumatlar həqiqətləri əks etdirmir. Bəzi məktəb direktorları və rayon təhsil şöbələri hələ də gizli vakant yerlər saxlamaqla məşğuldurlar”.

AZƏRBAYCANDA TƏHSİL ALAN TƏLƏBƏLƏR ÜÇÜN YENİ İMKAN

Azərbaycanda dövlət büdcəsindən bir tələbənin təhsil alması üçün ayrılan vəsaitin artırılacağı gözlənilir

Bunu Trend-ə Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri Şəmsəddin Hacıyev deyib. Hazırda bu məsələlərə baxıldığını söyləyən Hacıyevin sözlərinə görə, problemli məsələlərdən biri ölkədə bir tələbənin təhsil alması üçün müəyyən olunan pulun məbləğinin azlığıdır.

Komitə sədri deyib ki, dövlətin bir magistrin hazırlanması üçün ayırdığı vəsait yetərli deyil. Hazırda bir magistin hazırlanması üçün dövlət ildə 700 manata qədər vəsait ayırır. Amma bu vəsaitin ən azı, 1500-2000 manat olması lazımdır.

O, bakalavrların təhsili üçün bir il ərzində ayrılan 2743 manatı da bir qədər az hesab edib.

Komitə sədri hesab edib ki, ümumilikdə gələn ilin dövlət büdcəsindən elm və təhsil sahəsi üçün ayrılacaq vəsait lazımı qədərdir.

Onun sözlərinə görə, gələn ilki büdcə layihəsində ali təhsilə ayrılmış vəsait də mütləq mənada azalmayıb.

"Sadəcə olaraq, indiyədək dövlət ali təhsil müəssisələrinin bütün xərcləri dövlət tərəfindən ödənilirdi. İndi isə dövlət sifariş verir. Yalnız sifariş verdiyi tələbələrin ardınca vəsait məktəbə gedir", - Hacıyev əlavə edib.

TƏHSİL NAZİRİNİN GƏNCLƏRLƏ GÖRÜŞÜ

"Biz Azərbaycanda dinamik iqtisadi inkişafı istəyiriksə, ilk növbədə, insanların savadının, bilik və bacarıqlarının artmasına nail olmalıyıq; Azərbaycan bütün sahələrdə böyük irəliləyişlərə nail olur və bu inkişafın davamlı olmasına çalışmaq lazımdır"

Bunu təhsil naziri Misir Mərdanov noyabrın 12-də Yeni Azərbaycan Partiyası Gənclər Birliyinin fəal üzvləri ilə görüşündə deyib. O bildirib ki, ölkənin davamlı inkişafında gənclər böyük məsuliyyət daşıyır. Nazirin sözlərinə görə, bütün bunları həyata keçirmək üçün ən vacib məsələ cəmiyyətin resurslarından səmərəli istifadə etməkdir. Ən vacib resurs isə insan amilidir. Bir məlumatı qeyd edim ki, dünyanın ən yüksək inkişaf etmiş ölkələrinin resurslarının 70 faizini insan resursları təşkil edir. Bu gün Azərbaycanda ən çox işlə təmin olunanlar peşə məktəblərini bitirmiş şəxslərdir".

M. Mərdanov onu da deyib ki, nazirlik müəllimləri işə qəbul edərkən namizədlərin stajını nəzərə almır. 2012-2013-cü tədris ili üzrə orta məktəblərə işə qəbul olmaq üçün 16 min nəfər namizəd sənəd verib: "Bəzi ixtisaslar üzrə, məsələn ibtidai sinif müəllimi işləmək üçün 1 yerə 50 nəfər müraciət edib. Bu il sənəd verənlərin 3000 nəfərə yaxını imtahanadan müsbət qiymətlər alaraq müəllim vəzifəsinə işə qəbul olunub. Bu il Azərbaycanın ucqar kənd məktəblərinə imtiyazlı yerlər üzrə nəzərdə tutulan 800 yerə 750-yə yaxın gənc qəbul olunaraq kəndlərə göndərilib".

Daha sonra təhsil naziri gəncləri maraqlandıran suallara cavab verib.

"UKRAYNAYA OXUMAĞA GƏLƏN TƏLƏBƏLƏRİN SAYINA GÖRƏ AZƏRBAYCAN ÜÇÜNCÜ YERİ TUTUR"

2012-ci ildə onların sayı 4035 nəfər olmuşdur ki, bu da xarici tələbələrin ümumi sayının 20 faizini təşkil edir

Bu barədə Ukrayna Təhsil və Elm, Gənclər və İdman Nazirliyinin "İnformasiya-imic mərkəzi" dövlət müəssisəsinin direktoru Viktoriya Sergiyenko noyabrın 13-də gənclər üçün "Tələbə missiyası. Kim Ukraynada oxumaq istəyir?" teleşousunun buraxılışına həsr olunmuş mətbuat konfransında bildirmişdir.

Viktoriya Sergiyenko demişdir ki, Ukrayna xarici tələbələrin sayına görə dünyada onuncu yeri tutur, 2011-2012-ci tədris ilində ölkədə dünyanın 137 ölkəsindən gəlmiş 53 min xarici tələbə olmuşdur. T.Şevçenko adına Kiyev Milli Universitetində Azərbaycandan olan 160 tələbə təhsil alır, onlardan təqribən 143 tələbə bakalavriaturada, 15 tələbə magistraturada, 2 tələbə isə aspiranturada oxuyur. Kiyev Milli Universiteti ilə Azərbaycanın ali məktəbləri arasında əməkdaşlıq haqqında 3 müqavilə bağlanmışdır. Bu müqavilələr çərçivəsində müəllim və tələbə mübadilələri keçiriləcək, elmi konfranslar və seminarlar təşkil olunacaqdır.

V.Sergiyenko qeyd etmişdir ki, cari ildə Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (ADİU) Kiyev Milli Universiteti ilə birlikdə Kiyev Milli Universiteti Məzunları Assosiasiyasının təsis konfransı olmuşdur. Bu assosiasiyanın dəstəyi ilə bir neçə mətbuat konfransı, simpozium təşkil ediləcək, müəllim və tələbə mübadilələri olacaqdır.

UNIVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

TƏLƏBƏLƏR BİLİKLƏRİNİ YARIŞDA SINAYIRLAR

Xəzər Universiteti Tələbə İşləri və karyera inkişaf mərkəzinin təşkilatçılığı ilə oktyabrın 15-də universitetin Mərkəz kampusunda ABŞ təhsilli Azərbaycanlı Məzunlar Assosiasiyasının biznes yarışması müsabiqəsinin təqdimatı keçirildi. Təqdimatı giriş sözü ilə Tələbə işləri və karyera inkişaf mərkəzinin koordinatoru İsgəndər Ağayev açdı. Sonra layihənin təşkilat komitəsinin üzvü Elvin Mürsəlov tələbələrə müsabiqədə iştirak etmək üçün

müraciət qaydaları, keçiriləcək mərhələlər haqqında ətraflı məlumat verdi.

Müsabiqədə iştirak etmək üçün dörd nəfərdən ibarət komanda halında müraciət etmək tələb olunur. Qalib komanda altı min manat pul mükafatı və digər qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandırılacaq. Layihəni BP, Coca Cola, P&G şirkətləri və Azərbaycan Diplomatik Akademiyası dəstəkləyir.

VATERLOO UNIVERSİTETİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ “XƏZƏR”DƏ

Kanadanın riyaziyyat, kompüter elmləri və biznes proqramları üzrə ixtisaslaşan Vaterlo (Waterloo) Universitetinin nümayəndələri oktyabrın 18-də Xəzər Universitetinin iqtisadiyyat və menecment fakültəsinin tələbələri ilə görüşdülər. Görüşdə iqtisadiyyat fakültəsinin dekanı İnqilab Əhmədov, Vaterlo Universitetinin professoru İlham Axundov və universitetin xarici proqramlar üzrə direktoru Andrey Cardin (Andre Jardin), Bakı Təhsil

Məlumat Mərkəzinin nümayəndəsi Cavanşir Məmmədov iştirak edirdilər. Təqdimat şəklində hazırlanan görüşdə tələbələr Vaterlo Universitetinin 100-dən çox bakalavr və magistratura fakültələri ilə tanış oldular və onların sualları cavablandırıldı. Azərbaycan Respublikasının 2007-2015-ci illərdə xaricdə təhsil proqramı və ARDNŞ-nin xaricdə təhsil proqramı üçün hazırlanmış universitetlər siyahısında Vaterlo Universiteti də vardır.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞI ALMANİYADA KEÇİRİLƏN İCLASDA İŞTİRAK EDİB

Oktyabrın 29 - 31-də Xəzər Universitetinin Mühəndislik və tətbiqi elmlər fakültəsinin dekanı, fəlsəfə doktoru, professor Siyavuş Azakov Carl Ossietzky Universitetində (Oldenburq, Almaniya) keçirilən Erasmus Mundus Layihəsinin “Avropa İttifaqı və Avropa Qonşuluq və Tərəfdaşlıq Aləti (AQTA) ölkələrinin təmiz texnologiyalar və tədqiqat yönümlü fəaliyyətlər vasitəsilə öyrənilməsinin genişləndirilməsi” adlı ilk iclasında iştirak edib. Görüşün məqsədi AQTA ölkələri arasında, xüsusilə də enerji və ətraf mühit kimi sahələrdə əməkdaşlıq vasitəsilə ali təhsilin keyfiyyətini artırmaqdır. AB

ölkələrinin (Almaniya, İspaniya, Portuqaliya, İrlandiya, İtaliya, Finlandiya, Polşa və Bolqarıstan) və AQTA ölkələrinin (Ukrayna, Belarus, Ermənistan, Gürcüstan və Azərbaycan) universitetləri də daxil olmaqla layihənin konsorsiumunda 20 universitet iştirak etmişdir. Azərbaycan bu layihədə Bakı Dövlət Universiteti və Xəzər Universiteti ilə təmsil olunurdu.

Professor Siyavuş Azakov Layihənin Elmi Komitəsinin üzvü seçilib və Xəzər Universiteti Azərbaycanda layihənin fəaliyyəti üçün cavabdeh olan Ölkə Koordinatoru təyin edilmişdir.

“İNAM” İŞƏ QƏBUL ŞİRKƏTİNİN RƏHBƏRİ İLƏ GÖRÜŞ

Xəzər Universiteti Tələbə işləri və karyera inkişaf mərkəzinin təşkilatçılığı ilə noyabrın 5-də universitetdə “İnam” İşə Qəbul Şirkətinin rəhbəri Vüsal Nadiroğlu ilə görüş keçirildi. O, tələbələrə CV yazılması, müsahibəyə hazırlıq, düzgün iş axtarmaq texnologiyası, karyera strategiyasının hazırlanması mövzularında ətraflı məlumat verdi. Gələcək əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr aparıldı.

LA SALLE OPEN UNIVERSİTETİ İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ

Noyabrın 8-də La Salle Open Universitetinin (Andorra) əməkdaşları Endryu Krili və Ceyn Conson Xəzər Universitetində olub, universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaخانlı, Xəzər Universitetinin prorektoru professor Məhəmməd Nuriyev, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı professor İnqilab Əhmədov və Beynəlxalq işlər üzrə prorektorun köməkçisi Maya Mukhurdze ilə görüşdülər. Görüşdə La Salle Open Universitetinin Xəzər Universiteti ilə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu.

DOKTORLUQ DISSERTASIYASININ MÜDAFİƏSİ

Noyabrın 5-də Xəzər Universitetində Təhsil fakültəsinin Azərbaycan dili və ədəbiyyatı departamentində həmin departamentin müdiri, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Vurğun Əyyubun sədrliyi ilə keçən Müdafiə şurasının iclasında doktorant Vəli Lutfdukt "Azərbaycan dramaturgiyasında tarixilik və çağdaşlıq" mövzusunda fəlsəfə doktorluğu (Ph.D) dissertasiyası müdafiə etdi.

Dissertasiya işi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Dilbər Zeynalovanın elmi rəhbərliyi ilə yerinə yetirilmişdir. İclasda Xəzər Universitetinin magistratura, doktorantura və elmi işlər bölməsinin müdiri, fəlsəfə elmləri üzrə fəlsəfə doktoru Eldar Şahgəldiyev iştirak edirdi.

THANK YOU LETTER TO KHAZAR UNIVERSITY

*Dear Prof. Dr. Hamlet Isaxanlı
President of Khazar University*

The Regional Meeting covering a symposium on "South Caucasus in Eurasian neighborhood" has been organized by Khazar University, Baku State University and Baku Asia University with support of Eurasian Universities Union (EURAS). In this context, the 2nd EURAS Regional Conference was held on 2nd October 2012 in Baku, Azerbaijan.

You are appreciated for hosting the meeting which aims to examine and evaluate "Measuring integration and disintegration trends in the South Caucasus and Education in the mirror of transition in the South Caucasus; Impact of political and social environment on education reforms" from the scientific point of view. The occasion brought

EURAS members together to review and update the organization's agenda that helps significantly to develop the Eurasian Universities Union.

I would like to express my gratitude to you again for hosting and contribution in planning to this fruitful meeting and organizing the conference.

*Dr. Mustafa Aydin
President of EURAS
Chairman of the Board of Trustees
Istanbul Aydin University*

7 Nov 2012

XEYRIYYƏÇİLİK ƏNƏNƏLƏRİNƏ HƏSR OLUNMUŞ BEYNƏLXALQ SIMPOZİUM

Noyabrın 7-də Azərbaycan Dillər Universitetində "Keçmişdən günümüzə: Azərbaycan və Türkiyədə xeyriyyəçilik ənənəsi – Qardaş Köməyi" adlı beynəlxalq simpozium keçirildi. Simpoziumu giriş sözü ilə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Mədəniyyət komitəsinin sədri professor Nizami Cəfərov açdı. Dillər Universitetinin rektoru professor Səməd Seyidov, TBMM-in Türkiyə-Azərbaycan Parlamentlərarası Dostluq Qrupunun rəhbəri professor Nəcdet Ünüvar, Türkiyənin Azərbaycandakı Fövqəladə və Səlahiyyətli səfiri İsmayıl Alper

Coşkun, TBMM-in deputatı Haluk İpek, TİKA-nın başçısı Serdar Çam, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Anar, professor Cahit Baltacı, professor Firdovsiyyə Əhmədova, professor Betül Aslan, Əhməd Niyazov və digərləri çıxış edərək, Azərbaycan və Türkiyədə bu gün də davam edən xeyriyyəçilik ənənələrindən danışdılar.

Simpoziumda Xəzər Universitetinin İctimai əlaqələr və media üzrə direktoru Ələvsət Əmirbəyli iştirak etdi.

“ASMA BAĞÇESİ”NİN QONAĞI: HAMLET İSAXANLI

Erciyes Universiteti televiziyasının “Asma bağçesi” canlı yayım verilişinin aparıcısı Beyhan Asmanın Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı ilə müsahibəsi

-Əziz kayserililər, proqramımıza xoş gəlmisiniz. Bugünkü qonağımız çox dəyərli bir insandır. O, Bakıdan gəlib. Xəzər Universitetinin qurucusu, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı. Hamlet müəllim, xoş gəlmisiniz.

-Xoş gördük, necəsiniz?

- Kayseriyə gəlişiniz bizi çox sevindirdi. Bildiyimizə görə, Türkiyəyə çox gəlmisiniz.

- Bəli, hər birimiz uşaq vaxtlarımızdan bəri Türkiyəni görmək xəyalıyla yaşamışıq. Amma təəssüf ki, Sovetlər zamanında Amerikaya getmək mümkün idi, Türkiyəyə yox, daha doğrusu çox çətin idi. Türkiyəyə ilk gəlişim 1991-ci ildə Sovetlər dağıldandan sonra oldu və o gündən bəri ildə bir neçə dəfə gəlirəm. Amma Kayseriyə ilk gəlişimdir. Sevdim buranı.

- Bir Anadolu şəhəri olaraq Kayseri barədə ilk təəssüratınız nə oldu?

- Hələ ki universitetlərlə, oradakı insanlarla görüşə bilmişəm. Şəhəri isə ümumi şəkildə gördüm. Sabah daha yaxşı görə biləcəyəm. Elazığ dağına gedəcəyəm. Universiteti çox bəyəndim, gözəldir. Rektorla, dekanlarla, bölüm başkanlarıyla, müəllimlərlə tanış oldum. Niyətimiz daimi iş birliyi içində olmaqdır. İstəyirik daha yaxın olmağımız üçün hər zaman gediş - gəliş olsun. Bu həm müəllimlərə, həm tələbələrə aiddir.

- Özünüzü qısa şəkildə təqdim edə bilərsiniz-

mi?

- Mən Gürcüstanın Borçalı mahalında (Qarayazı bölgəsi, Kosalı kəndində) anadan olmuşam. Orta məktəbi orada bitirmişəm. Sonra Bakıya gələrək, universitetin riyaziyyat fakültəsinə daxil oldum. Bitirdikdən sonra Moskvaya getdim. Moskva Universitetində aspiranturada oxudum, elmlər namizədi (PhD) elmi dərəcəsi aldım. Elmlər doktoru dərəcəsi almaq üçün dissertasiyımı da (PhD proqramında) Moskvada SSRİ Elmlər Akademiyasında müdafiə etdim.

Yəni riyaziyyatçıyam. Amma onunla yanaşı, uşaqlığımdan mənim içimdə bir ədəbiyyat, bir şeir, bir tarix də olub. Ona görə də, riyaziyyatçı olmaqla bərabər mən həm də şairəm. Şeir kitablarım öncə Azərbaycanda çap olundu. Sonra tərcümə olunaraq Çində, Rusiyada, İranda, Pakistanda, Gürcüstanda və digər ölkələrdə çap olundu. Bunlardan başqa, mən elm tarixi, təhsil, mədəniyyət tarixi ilə, tarix fəlsəfəsi ilə, ümumiyyətlə humanitar və sosial elmlərlə də məşğul oluram.

- Mən bir sosial sahə insanı olaraq, sizinlə daha çox dil, ədəbiyyat, şeir və tarix barədə danışmaq istərdim. Erciyes Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasında nə kimi əlaqələr quruldu?

- Universitetimizin adı “Xəzər” dənizi və qədim “Xəzər” türklərinin adıyla bağlıdır. Gənc, amma dinamik, çağdaş elm, təhsil və mədəniyyət ocağıdır. Biz bir il öncə Bakıda, Xəzər Universitetində görüşdük. Rektor bəy əməkdaşları ilə birlikdə bizə gəlmişdilər. Çox məmnun olduq. Bərabər işləmək haqqında düşündük. Protokol imzaladıq. Və indi də biz gəldik. Erciyes Universitet heyəti ilə görüşdük. Mövzu məhdudiyyəti olmadan bərabər iş birliyinə girməyi düşündük. Kimlər (ədəbiyyatçı olsun, tarixçi olsun, iqtisadçı, biologiya və ya mühəndislik, ...) iş birliyi qurmaq istərsə, həm Xəzər Universiteti, həm də Erciyes Universiteti tərəfdən onlara dəstək olmağa hazırıq – belə qərara aldığımız.

- Xəzər Universiteti necə yarandı? Xəzər Universitetində sosial elmlərimi üstünlük təşkil edir?

- Xəzər Universiteti Sovetlərdə qurulmuş ilk özəl universitetdir. Mən Amerikada, Avropada, Rusiyada işləmişdim. Azərbaycanda təhsil sistemində yeniliklər, yeni ideya və yeni formalar lazım idi. Mən

bunu həmişə yazılarımda bildirərdim. Və o vaxtlar baş nazir məni dəvət etdi, fikrimi bəyəndiyini dedi. Xəzər Universitetini qurmağa başladım. 1991-ci ilin ilk aylarında (formal olaraq o zamanlar Sovet zamanlarıydı) Azərbaycana yeni təhsil sistemi gətirəcək bir universitet qurmağı düşündük. Xəzər Universiteti bir sıra sahələrdə fəaliyyət göstərir. Mühəndislik, iqtisadiyyat və menecment, dil-ədəbiyyat, humanitar-sosial elmlər, təhsil fakültələri var. Fakültələrimizin hər birində doktorantura və magistratura proqramları da var. İlk növbədə elmi araşdırma işinə önəm verən bir universitet qurmağa çalışdıq. Geniş beynəlxalq əlaqələrimiz var. Amerika, Avropa və Asiyadakı universitetlərlə iş birliyi qurduq – çox müxtəlif sahələrdə, müxtəlif istiqamətlərdə. Hər cür iş birliyimiz var. Amma Türkiyənin yeri, önəmi fərqlidir, türk universitetləri ilə daha çox çalışmaq istəyirik. Bu yolda çalışmaları-mız, uğurlarımız da var - daha çox Ankarada, İstanbulda olan universitetlərlə. Məncə, biz Kayseri Erciyes Universiteti ilə daha dərin, daha geniş bir iş birli-yi qura biləcəyik.

-Bizmi sizi kəşf etdik, ya siz bizi?

- Tam məsuliyyəti öz üzərimə götürə bilmərəm. Mən onu bilirəm ki, hər iki tərəfdə bir istək var, tələb var, sevgi var. Önəmli olan budur – kimin birinci, kimin ikinci başlaması deyil.

- Həm riyaziyyatçısınız, həm ədəbiyyatçı. İş birliyi və mədəni əlaqələrlə bağlı universitetdə hansı sahəyə üstünlük verməyi düşünürsünüz?

- Əlbəttə ki, mən tək özümü düşünmürəm. Müəllimlərin istəkləri, tələbləri də önəmlidir. Biz bu gün ədəbiyyat müəllimləri ilə görüşdük. “Milli kimlik və ədəbiyyat” adlı konfrans təşkil etmək fikrini müzakirə etdik. Bu işdə ədəbiyyatçılar, tarixçilər, dilçilər, filosoflar,... iştirak edə bilərlər.

Tarix də çox sevilir. Həm bizim universitetdə, həm burda orta əsrlər tarixi, o cümlədən Səlcuq dövrü tarixi ilə çox maraqlanırlar. Çağdaş dövr, türk dünyası tarixi mövzularında toplantılarımız olur. Mühəndislik və elektronika, inşaat mühəndisliyi - bu mövzularda düşüncələrimiz var. Kompüter elmləri, psixoloji, siyasi mövzular da ola bilər.

- Bu müxtəlif proqramlarda üstünlüyü müəllimlərə, yoxsa tələbələrə verməyi düşünürsünüz?

- Hər biri ola bilər. Bu gün bizə rus dili bölümündə və türk ləhcələri bölümündə olan tələbələrin Azərbaycana gəlmək arzusunu, niyyətini bildirdilər. Onların Bakıya, Azərbaycan türkcəsinin mərkəzinə gəlmək istəyi təbii və qarşılanmalıdır.

Digər tərəfdən, Bakı elə Sovetlər zamanında rus dili öyrənmək mərkəzi olub. Yəni Sovetlərə

gələn xaricilər, tələbələr yalnız bir neçə şəhərdə, o cümlədən Moskvada və Bakıda bir il öncə rusca öyrənərdilər. Yəni, Azərbaycanda bu sahədə böyük bir təcrübə var. Ona görə rus dilini öyrənənlər və türk ləhcələrində təhsil alan tələbələrin, eləcə də digər sahələrdə oxuyan gənclərin Bakıya, Xəzər Universitetinə gəlmək arzusu çox müsbət fikirdir. Mən tələbələrin gəlib-getməsinə daha çox xoş-layıram. Çünki universitet birinci növbədə tələbələr üçündür. Məqsədimiz bu yolla tələbələrin, həyatını maraqlı etmək və dünyagörüşünü zənginləşdirmək-dir.

Belə bir iş müəllimsiz də olmaz. Çünki araşdırma-nı tələbələr yox, müəllimlər edir (magistratura və doktoranturayı nəzərdə tutmuram). Yəni, hər ikisi istəyə bağlıdır. İşbirliyində bəzən müəllimlər, bəzən tələbələr üstünlük təşkil edir. Bəzən doktoranturada təhsil alan tələbələr, bəzən magistraturada, başqa vaxt bakalavr proqramında oxuyanlar mübadilədə iştirak edirlər.

- Bu müraciətlər necə olmalıdır? Fərdi olaraq, ya qrup şəklində? Bununla məşğul olan xüsusi bö-lümlər varmı?

- Tələbələrdirsə, ilk öncə öz fakültələrinə müraciət edəcəklər. Və o fakültələr bizim universitetə müraciət edəcək. Ona görə də, öncə öz bölümlərinə, bölüm rəhbərlərinə müraciət edəcəklər, razılıq alındığı təqdirdə birbaşa bizimlə əlaqəyə girəcəklər.

- Bəs, maliyyə dəstəyi barədə nə düşünürsünüz?

- Ciddi bir maliyyə dəstəyi olmadan bu işlər görülməz. Yəni, bu universitetin tələbəsi Bakıya gələndə biz ona sadəcə “xoş gəldin” - deyə bilərik.

Digər məsələlər öncədən həll olunmalıdır. Tələbələrin mübadiləsi iki üsulla baş verir. Belə ola bilər ki, tələbə öz universitetinə təhsil haqqını ödəsin və qonaq gəldiyi universitetdə ödənişsiz oxusun (bu, təbii ki, hər iki tərəfə aiddir). Digər üsula görə isə hər tələbə gəldiyi universitetə lazımı məbləği ödəyir. Yəni, universitet və tələbələr necə istəyərsə, biz də elə edirik. Amma müəllimlərin gedib - gəlməsinə hər iki universitet maliyyə dəstəyi verməyi düşünür. Yəni, sizdən hər hansı bir müəllim Azərbaycana gəlmək istəyərsə, uçuş biletini sizin universitet verəcək. Otel və digər məsrəfləri bizim universitet ödəyəcək. Eynilə, bizim müəllimlər Türkiyəyə gələndə də belə olacaq. Universitet xaricində də dəstək ola bilər. Onun üzərində də çalışmalar var, xeyriyyəçilərin yardımı ola bilər.

- Bu xeyriyyəçiliyin ümumi işə faydasını necə görürsünüz?

- Olacaq. Çünki Kayseridə xeyriyyəçi insanlar az deyil. Bu gün biz universitetinizi gəzdik, muzeylərə

də getdik. Gördüm ki, bu kampusun qurulmasında və şəhərdəki bir çox işlərdə xeyriyyəçilərin böyük rolu olub. Adlarını eşitdim hər yerdə. Azərbaycanda da çox olmasa da, belə təşəbbüslər var.

- Azərbaycanda Xəzər Universitetindən başqa özəl universitetlər varmı?

- Azərbaycanda təqribən 50 (əlli) universitet var. Azərbaycan Türkiyə kimi çox böyük ölkə deyil. Cəmi 9 milyondan bir az artıq əhalisi var. Ali məktəblərdən on beşi özəl universitetdir. Otuz beş ətrafında da dövlət universiteti var. Universitetlər də Türkiyədəki kimi böyük deyil. Və onlar əsasən bir sahə üzrə ixtisaslaşmışlar; Rusiyada da belədir. Ayrı-ayrı elm, texnologiya və sənət sahələrinə aid universitetlər də var. Pedaqoji Universitet, Tibb Universiteti, İnşaat Mühəndisləri və Memarlıq Universiteti, musiqi və incəsənətlə bağlı universitetlər... Yəni, sizdəki bir fakültə orada ayrıca bir universitetdir. Amma Xəzər Universiteti çoxşaxəlilik, idarəetmə sistemi və digər keyfiyyətlərinə görə buradakılara, Türkiyə universitetlərinə bənzəyir.

- Bu anlaşmaların xaricində sizin gələcəkdə Erciyes Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasındakı əlaqələrdə hansı istəkləriniz, layihələriniz ola bilər?

- Mən düşünürəm ki, biz təkcə iki universitet arasında yox, ümumilikdə Azərbaycan və Türkiyənin elm, sənət adamları arasındakı işbirliyinin genişlənməsinə kömək edək. Yəni, Erciyes Universiteti Türkiyəni, Xəzər Universiteti Azərbaycanı təmsil edəcək. Biz konfranslar keçirərkən, hər yerdən insanları dəvət edəcəyik. Bu iki universitetə, sıx işbirliyinə başqa universitetlər də qoşula bilər.

- Universitet xaricində Azərbaycan və Türkiyə arasındakı təhsil və mədəniyyət əlaqələri barədə fikirləriniz də bizim üçün maraqlıdır.

- Bəllidir ki, xalqlarımız mədəniyyət, dil, tarix baxımından yaxın xalqlardır. Əlaqələr yaxşıdır, amma mən düşündüyüm, arzu etdiyim səviyyədə deyil. Türkiyəni və Azərbaycanı sevən hər kəs belə düşünür.

Bəzi universitetlər arasında protokollar imzalandı, amma ortada bir iş olmadı. Siyasi sahədə də bəzi işlər görüldü, bəziləri görülmədi. Məncə, elm adamları, universitetlər, təhsil sahəsində çalışanlar çox irəli gedə bilərlər. Çünki onların bərabər çalışmağa həvəsi, ehtirası və ehtiyacı var.

Təbii ki, mən fransızlarla da, çinlilərlə də, digər xalqlarla da çalışa bilərəm. (Və əlbəttə ki, çalışaram). Amma Türkiyədə aldığım həzz, zövq başqa aləmdir. Çünki öz dilimdə danışırım. Sadə işarədən bir-birimizi anlayırıq. Bir-birimizə sevgimiz var. Ona görə biz daha böyük, daha yaxşı işlər görməliyik. Hörmətli Fəxrəddin bəy, Erciyes Universitetinin

rektoru da belə düşünür. Onun bizimlə bərabər böyük planları var. Mən onun Erciyes Universiteti və Xəzər Universitetinə olan, Türk-Azərbaycan birliyinə olan, elmə-təhsilə-mədəniyyətə olan sevgisini gördüm.

Burada, ədəbiyyat bölümündə çalışan Sevinc adlı azəri xanım var. O da Türkiyəni və Azərbaycanı çox sevir. Azərbaycanla Türkiyə arasında – “Xəzər”lə Erciyes Universiteti arasında körpü rolunu oynamağa çalışır. Rektor köməkçiləri və müəllimlərlə də tanış oldum. Azərbaycana gəlmək istəməyən, iş birliyinə girmək istəməyən bir tək insan belə görmədim. Hər kəsin içində bu sevgi var, bərabər iş görmək arzusu var. Bəs bu halda niyə biz bu işləri etməyək? Ona görə mən gələcəyə nikbin baxıram, səmərəli işlər görəcəyimizə inanıram.

- Çalışmalarımızın daimi olmasını diləyirəm. Siz həm də ədəbiyyatçısınız. Şeir yazırsınız, kitablarınız var. Bir az da bu barədə danışa bilərsinizmi?

Mən uşaq yaşlarımdan şeir yazmağa başlamışam. Gərək ki, 4-cü sinifdə oxuyandan. İcimdə şeir və riyaziyyat hər zaman bərabər yaşayıblar. Sadəcə, universitetə gedərkən bir seçim etməliydim. Mən və atam belə düşündük ki, ədəbiyyat fakültəsinə daxil olmadan da şeir yazmaq olar, ədəbiyyatçı olmaq olar. Mən də riyaziyyatı sevdiyim və yaxşı anladığım üçün bu fakültəyə getdim. Amma şeiri, ədəbiyyatı unutmadım. İndi roman üzərində də çalışıram. Məncə, qısa bir zaman içində şeirlərim Türkiyədə çap olunacaq, sizə təqdim edəcəyəm. Artıq İmdat Avşar tərəfindən tərcümə olunub (bizim türkcədən sizin türkcəyə keçirilib, uyğunlaşdırılıb), 4 kitab alınıb. Amma onlar hamısı birlikdə 1 kitab olacaq. Sonrakı mərhələdə, yəqin ki, Türkiyədə digər kitablarımız çıxacaq.

- Konfransdakı məruzənizdən qədim türk ədəbiyyatına, divan ədəbiyyatına xüsusi maraq göstərdiyiniz hiss olunurdu. Füzulidən də bəhs etdiniz. O dövr Türk ədəbiyyatında Azərbaycan ədiblərinə bənzətdiyiniz, yaxın gördüyünüz şairlər varmı?

- Məruzəmin mövzusu “milli kimlik” idi. Milli kimliyi, onun formalaşmasını da biz orta əsrlərdən başladırıq. “Kutadqu biliq”dən başlamış və sonra dayanan, gecikən türkdilli ədəbiyyatın şaxələnməsi, azəri, osmanlı, çağatay ədəbiyyatı və onların fərqi haqqında danışmalı olduq. Və təbii ki, Nəsimi, Füzuli, Nəvaidən də bəhs etdik. Onlar bir dəryadır. Mən o dəryadan sadəcə bir damcı götürə bildim və yoluma - milli kimlik məsələsinə davam etdim, çağdaş dövrümüzə yaxınlaşdım.

Milli kimlik haqqında mən bir monoqrafiya üzərində çalışıram. Bitmək üzrədir. Ən qədim dövrün türk ədəbiyyatı (Orxon - Yenisey yazıları, qədim dövrün şeirləri, məsələn, Mahmud Kəşqaridə olanlar

kimi, “Kutadqu biliq” və s. əsərlər) bütün türk xalqlarının ədəbiyyatıdır. Sonra müəyyən ayrılma baş versə də, dil etibarilə yaxınlıq vardı. Nəsimi, Füzuli, Nəvai dillərini bütün türklər anlayırdı. Azəri, Osmanlı, Çağatay ədəbiyyatı bir-birinə təsir edir, bir-birindən bəhrələnirdi. Azəri ləhcəsində yazan Füzulini Osmanlı – türk ədəbiyyatının böyük nümayəndəsi kimi öyrənirlər. Fərqlər daha çox müxtəlif dövlətlərdə yaşamaqdan və müxtəlif tarixi yol keçməkdən qaynaqlanır...

Türklük, millətçilik, milli kimlik məsələsində ədəbiyyat, dil, tarix və siyasətin rolu kimi mövzular bizi daima düşündürür. Azərbaycan özü də çox dövrlərdən keçdi. Sovetlər quruldu, dağıldı və s. Bunların hamısını danışmaq geniş vaxt alır. Amma, mənəcə, bəzi şeylər söyləyə bildim.

- Gəncsiniz. Allah uzun ömürlər versin. Həm sovet, həm müasir Azərbaycan dövründə yaşamış biri olaraq sizə görə ədəbiyyatda, sənətdə nə kimi dəyişikliklər ola bilər? Bir ədəbiyyatçı olaraq bu barədə fikirləriniz nədir?

- Sovet dövründə Azərbaycanda ədəbiyyatda ideoloji cərəyan əsas olub. Yəni hər hansı bir şair bu dünyanın necəliyinə aid bir şeir yazarsa, sovet ideologiyasına uyğun olmalıydı. Yazıçı sosializm dəyərlərini üstün tutmalı idi. Bu çərçivələrin içində də yaxşı əsərlər yazılırdı. İstedadlı sənətkar sözünü, bir qədər ürkək olsa da, deyə bilirdi. İndi dünya dəyişib. Şairlər, yazıçılar nə istəsələr yazı bilərlər, söyləyə bilərlər.

Amma azad olmaq kifayət deyil, istedad da lazımdır. Bu isə həmişə olmur. Renessans, intibah dövrləri olur. Bir çöküş, sonra da bir irəliləyiş başlayır. Türk, Azərbaycan ədəbiyyatlarında da belədir. Sovet dövründə ideologiya var idi. Amma Azərbaycan musiqisi, klassik musiqi, opera və balet, xalq sənəti,... – bunlar çox inkişaf etdi. Sovetlər dağılanda biz gerilədik. Sanki hər şey dağıldı. Amma sonralar bir canlanma başladı. Həm təhsildə, həm elmdə, həm ədəbiyyatda daha irəliyə getməyə başladıq. Türkiyədə bir az fərqli oldu. Çünki Türkiyədə hər şey təbii yolla getdi. Türk xalqı öz dövlətində yaşadı. Düzdür, burda da ideologiyalar olub. Şairlərdən Türkiyəni tərk edənlər oldu, Sovetlərə gələn oldu (Nazim Hikmət kimi). O şairləri biz oxuduq. Amma sonralar türk ədəbiyyatı da tam azad olmağa başladı; demokratik dəyərlərlə milli dəyərlər bir-birinə qovuşdu.

- Bəs, o dövrlərdə Azərbaycan ədəbiyyatı daha çox hansı ədəbiyyatların təsiri altında qaldı?

- 20-ci illərdə, Sovetlər yeni başlayanda Azərbaycan ədəbiyyatı Türk-Osmanlı və Rus ədəbiyyatlarından ilham aldı. 19-cu əsrdə də belə idi. Sonra Avropa ədəbiyyatı gəldi. Avropa və rus ədəbiyyatı Azərbaycan ədəbiyyatına daha çox təsir

göstərdi. Həm məzmun, mahiyyət baxımından, həm də forma baxımından. Sərbəst şeir gəldi. Amma bu, Azərbaycanda uzunömürlü olmadı, poeziyada vətəndaşlıq qazansa da, nisbətən az yer tutdu. Azərbaycan şairləri bir az sonra yenə heca vəzninə döndülər. Əruz vəznini də yaşadı. Çünki Azərbaycanda musiqi, muğam qəzəl üzərində qurulub. Lakin daha çox heca vəzninə üstünlük verildi.

Rus ədəbiyyatı böyük bir ədəbiyyatdır. Puşkin, Dostoyevski, Tolstoy, Çexov – bu adlar yetərlidir. Amma bizim özünəməxsus ədəbiyyatımız yarandı. Bu daha rus ədəbiyyatı deyildi, onun əlavəsi deyildi. Hər ədəbiyyatda təsir olur. Məsələn, XIX əsrdə Fransız ədəbiyyatının türk ədəbiyyatına böyük təsiri olub, elə deyilmi?

- Gürcüstanda doğulduğunuzu söylədiniz. Sizdə, yəqin ki, üç - azəri, türk, gürcü mədəniyyətinin izləri var. Eyni zamanda, Sovetlərin mədəni basqısını da gördünüz. Ən çox hansını ruhunuza yaxın hiss etdiniz?

- Doğrudur, Gürcüstanda doğulmuşam. Gürcüstan əhalisinin yüzdə ona yaxını azərilərdir. Mən azərilər olan bölgədə, Borçalıda göz açmışam və orta məktəbi orada oxumuşam. Öyrəndiyimiz ədəbiyyat Azərbaycan ədəbiyyatı idi. Onun içində rus ədəbiyyatı da vardı. Mən ədəbiyyatı çox sevdiyim üçün Avropa ədəbiyyatını da oxudum. Gürcü mədəniyyətindən, daha geniş desək, Qafqaz mədəniyyətindən bəhrələndik və ona öz töhfələrimizi verdik. Məsələn, rəqslərimizdə bu təsir açıq görünür. Onunla bərabər Şərq ədəbiyyatını, klassik İran ədəbiyyatını da öyrəndik. Türk yazıçı və şairlərindən Orhan Vəli, Yaşar Kamal, Rəşad Nuri Güntəkin, Əziz Nesin, Nazim Hikmət kimi mütəfəkkirləri mən əsasən türkcə, bəzən də Azərbaycan türkcəsində oxudum.

- Bəs, bu kitabları necə tapdınız? Yəni, o vaxtı internet də yox idi.

- Türk ədəbiyyatının çox hissəsi Azərbaycan dilinə çevrilmişdi. Amma mən onları türkcə oxumaq istəyirdim. O zamanlar Nazim Hikmətin 10 cildlik kitabı Bolqarıstanda türkcə çap olundu. Mən xahiş etdim, onu mənə gətirdilər, oxudum. Mən Mockvada oxuyanda Türkiyəyə gedənlərdən hər dəfə bizə hansısa kitabları və ya musiqi valları gətirmələrini xahiş edərdim.

Azərbaycanda 1924-1939-cu illər arası latın əlifbası olub. Azərbaycan Türkiyədən öncə latın əlifbasına keçib. Evimizdə də kitablar vardı o zamanlar. Ailəmiz də ədəbiyyatı sevərdi. Həm türk, həm İran ədəbiyyatı vardı. Sədi, Hafiz, Firdovsi, Mövlanə. Onların da bəziləri tərcümə olundu. Ona görə dünya ədəbiyyatını öyrənə bildim. Ədəbiyyata qarşı içimdə həmişə bu sevgi vardı. Viktor Hüqonu

mən elə sevdim ki, yazdığı hər şeyi oxudum. Onun həm ideya və fikirləri maraqlıdır, romantikdir, həm də dili, ifadəsi çox gözəldir. “Səfillər” romanı da azəricəyə çox yaxşı tərcümə olunub, ən çox sevdiiyim əsərlərdəndir.

- Həm də tərcüməçisiniz, elə deyilmi?

- Bəli, bir az tərcüməçiliklə də məşğul oluram. Məsələn, rus ədəbiyyatından Jukovski, Baratinski, Tütçev, Fet, Qumilev, Yesenin, Anna Axmatova və s. şairlərdən tərcümələr etmişəm. Fransızcadan və ingiliscədən (W. Blake, Lord Byron və s.) də tərcümələrim var. Tərcüməçilik çətin sənətdir. Şeiri çevirmək isə lap çətindir. Amma bu özü də zövqlü bir işdir. Sən bir şeiri sevirsen və öz-özünə düşünürsen ki, bu mənim doğma dilimdə necə səslənəcək? Bunun bir tərəfi sənətdir, o biri tərəfi də araşdırma. Sanki elmlə ədəbiyyat, sənət birləşir. Tərcüməyə aid elmi araşdırmalarım da var.

- Türkiyədə şeir sahəsində rus ədəbiyyatından ən çox Puşkin tanınır. Onu da ən yaxşı Bəhramoğlu tərcümə edib. Bu mövzuda nə düşünürsünüz?

- Rus ədəbiyyatının türkcəyə tərcüməsini araşdırmışam. Tam səmimi deyim ki, ümumilikdə götürdükdə rus poeziyasının Azərbaycan dilinə tərcüməsi türkcəyə tərcüməsindən dəfələrlə yaxşıdır.

- Niyə?

- Çünki ruslarla azərilər 200 ilə yaxın eyni bir dövlət içində, eyni mədəni mühitdə yaşamışlar. Bir-birini yaxşı anlaşırlar. Rus dilini Azərbaycanda hər kəs yaxşı bilir. Rus şeirlərini Azərbaycanın ən yaxşı şairləri tərcümə edib. Məsələn, Puşkinin “Yevgeni Onegin” poemasının türkcəyə tərcüməsini gördüm. Puşkinin özü xüsusi bir sonet tipi yaradıb. Bu, Şekspir və İtalyan sonetlərindən fərqlənir. Və bizim məşhur şairimiz Səməd Vurğun bunu Azərbaycan dilinə tərcümə etdi. Çox möhtəşəmdir, məzmunu tam əks etdirmiş, formanı tam saxlaya bilmişdir. Sanki tərcümə deyil, azəri şairinin özü yaratdığı mükəmməl bir şeydir. Türkcə tərcüməsi belə deyil, o sonet forması yox olub, sadəcə məzmun qalıb. Amma rus prozası, nəsrli türkcəyə, əsasən, yaxşı tərcümə olunub.

- Yeni dövr türk ədəbiyyatı haqqında nə düşünürsünüz? Ən son oxuduğunuz roman, hekayə...

- Mən klassik ədəbiyyatı çağdaş ədəbiyyatdan daha çox oxuyuram. Səbəbi budur ki, klassik dünya ədəbiyyatında o qədər gözəl əsərlər var ki, onların hamısını oxumağa ömür yetməz. Türk çağdaş ədəbiyyatından Orhan Pamukun bir neçə kitabını – “Mənim adım qırmızı”, “Qara kitab”, “İstanbul” və s. oxudum. Bəzi başqa yazarlardan da oxumuşam. Türk

poeziyasından seçmələrlə tanışam.

- Şeir necə yazılır? Öz çalışmalarınızdan, şeirlərinizdən bəhs edə bilərsinizmi?

- İnsan hər zaman şeir yazmır. İdeya, fikir olmalı, ilham gəlməlidir:

*Bəxtim gülür ara-sıra
Bir sevda qonur başıma.
Bir şeir, bir neçə misra
Hakim olur yaddaşıma...*

Yəni, şeir belə yazılır. Ağına bir misra gəlir və o içində şeirə dönməyə başlayır, bir qədər (bir müddət) sonra kağıza köçürürsən. Kağızda daha gözəl olsun deyə, sadəcə cilalama işi gedir. Mənim İstanbulda yazdığım kiçik bir şeir var. Marmarada gəmiylə gedirdim, gördüm ki, bir quşun qanadı qırılıb, suyun üzərində qalıb:

*İstanbul, Boğaziçi
Tüğyan edir dalğalar.
Dayan bir an, gəmiçi!
Dənizdə bir quş aqlar.*

*Qırılmışdır qanadı
Qalıb suyun üzündə.
İşlər yaman fənadi
Qəm oxunur gözündə.*

*Güvəndiyi göy sular
O quşa qənim oldu.
Nisgil dolu duyğular,
Ağrılar mənim oldu.*

- İlham günləriniz varmı?

- Xüsusilə belə günlər yoxdur. O hər zaman ola bilər. Heç şeir barədə düşünmədiyən anlarda belə. Göydən bir yarpaq düşər, yağış damcısı düşər, dağ döşündə gül-çiçəkləri görərsən, bir şeir yarana bilər. Mən payızı çox sevirəm. Yarpaqlar saralır, qızılı rəngə çevrilir.

Bir dəfə Malayziyaya getmişdim. Orada gördüm ki, hər şey yaşılıdır. Ekvatorda yerləşdiyi üçün yarpaqlar, demək olar ki, saralmır. Orda bir şeir yazmışdım; kiçik bir hissəsini oxuyuram:

*Burda nə payız var,
Nə bahar, nə qış.
Oğulsansa gəl bu gərdişə alışı.
Burda xəzan olmur, yarpaq saralmır;
Şairim, vətənə dönməyə çalış.
Burda nə bahar var,
Nə payız, nə qış.*

- Daha çox təbiət mövzusunda mı yazırsınız?

- Mənim Rusiyada bir kitabım çap olundu. Orda böyük bir şair və tərcüməçi var – Alla Axundova. Yarı rus, yarı azəri qanı olan, Azərbaycanı çox sevən xanımdır. O mənim kitabımı

ruscaya tərcümə etdi. Onlar mənim ən çox sevgi şeirlərimi xoşladılar, bir də fəlsəfi şeirlərimi. Vaxtımız çox şeir deməyə imkan vermir...

*Səni sevdim gündən-günə daha dolğun, daha incə,
Düşünmədən, daşınmadan bər- bəzəksiz, çox sadəcə.
Səni sevdim yerə həsrət yağış kimi, leysan kimi,
Səni sevdim gözəlliyə heyran olan insan kimi.
Sadəcə çox sevdim səni,
Səni sevdim çox sadəcə.*

**- Bəs Mövlanə, Yunus Əmrə haqqında nə düşü-
nürsünüz?**

- Mən Yunus Əmrəni daha öncə tanıdım. Onun dövründə hər kəs farsca yazdı. O isə öz türk dilimizdə. Yunus Əmrə möcüzədir. Onun o dövrdə belə sadə xalq dilində və dərin yazması adamı heyran edir. Mövlanəni isə tərcümədən oxudum. Çox böyük, dərin şairdir. Siz Amerikada, Avropada yerləşən kitab mağazalarına getsəniz, orada dünya şair və mütəfəkkirləri arasında ən çox kitabı olanlardan birinin Mövlanə olduğunu görə bilərsiniz. Məncə, Ömər Xəyyam və Mövlanə Şərq şairləri arasında ingiliscəyə və digər dillərə ən çox tərcümə olunan şairlərdir. Yunus Əmrə və Mövlanə Azərbaycanda da sevilirlər.

Mövlanə 13-cü əsrin ən böyük şairidir. Şairlikdən əlavə səma rəqsləri, Şəms Təbrizi ilə olan söhbət və macaraları, o gözəllik, o fəlsəfə, sufizm (təsəvvüf) ədəbiyyatla bərabər mənəviyyatdır, fəlsəfədir, tarixdir.

- Azərbaycan ədəbiyyatı və mədəniyyətini hansı mədəniyyətə daha yaxın hesab edirsiniz?

- XI-XII yüzillikdə olan Azərbaycan ədəbiyyatı farscadır. Məsələn, Nizami, Xaqani kimi mütəfəkkirlərin yaradıcılığı buna nümunə ola bilər. Amma XIII əsrdən fars dili ilə yanaşı türk dili yayılmağa başladı. Məsələn, Azərbaycan türkcəsində yazan Nəsimi divan ədəbiyyatının ən böyük təmsilçisidir. Füzulinin ən böyük və zəngin divanı Azərbaycan türkcəsindədir. Onun farsca divanı və ərəbcə şeirləri də var. Sonralar, orta əsrlərdə tam Azərbaycan türkcəsində yazan böyük şairlər oldu. O zamanlar Osmanlıda dillər qarışıq idi. Amma bizdə Vəqif vardı (XVIII əsrdə), dili çox səlis, aydın, şeirləri çox gözəldir. XIX yüzillikdə müasirləşmə dövrü başladı. Mirzə Fətəli Axundzadə öz komediyaları ilə ədəbiyyatımıza dil, məzmun, forma baxımından böyük yenilik gətirdi. O zaman öncə söylədiyim kimi, bir az türk, bir az rus ədəbiyyatı təsiri altında qaldıq. Klassik divan ədəbiyyatı, o cümlədən İran ədəbiyyatının təsiri də yox olmadı. XX əsrdə isə onlarla yanaşı Avropanın təsiri artdı, nəticədə müəyyən ideoloji basqılar altında olsa da, gözəl bir ədəbiyyat yarandı.

- O dövrdə fars, türk, rus dilləri hakim idi. Bəs, tərcümə sənəti necə idi?

- Rus təsiri vardı, amma rus dili yox. Azərilər rus dilində, demək olar ki, yazmırdılar. Amma Azərbaycan türkcəsindən ruscaya və başqa dillərə (çox zaman ruscadan) tərcümələr edilərdi və tərsinə, dünya ədəbiyyatı, əsasən, ruscadan dilimizə tərcümə olunardı.

- Bəs, dövlət dili rus dili deyildi?

- Sovetlərin dövlət dili rus dili idi. Təbii ki, hər kəs rusca bilirdi. Azərbaycan Sovetlər içərisində bir cümhuriyyət idi və Azərbaycanın dövlət dili azəri türkcəsi idi. Biz çoxumuz Azərbaycanda təhsil almışıq.

- Gənclərə bir şair, sənət adamı kimi nə məsləhət verərdiniz?

- Ədəbiyyatda hər kəsin öz şəxsi düşüncəsi, öz ifadə üsulu, üslubu var. Nə məsləhət verə bilərəm ki?! Amma şairlərin hər zaman, hər an şeir yazmağı doğru deyil. Yalnız maraqlı ideya və ilham gələndə yazmaq lazımdır. Şeir səmimiyyəti sevir. Dərindən, içdən gəlməlidir. Amma mən demirəm şairlik sadəcə budur, asan bir şeydir. Xeyr, belə deyil. Məsələn, Tolstoy "Hərb və sülh" romanını yazanda, onun bir fəslini, gərək ki, 30-40 dəfə yenidən yazıb. Yəni, bu onun həm də necə məsuliyyətli və əməksevər olduğunu göstərir. Yəni oxuculara nə təqdim ediləcəksə, onun üzərində çox çalışmaq gərəkdir.

- Şairliyinizin rektorluğunuza xüsusi bir uğur gətirdiyini düşünürəm. Çünki şeirin dili birdir. Ölkələri birləşdirən sənətdir. Türkiyəyə gəlin. Allah uzun ömür versin, daha çox şeirlər, romanlar yazmağı qismət etsin.

- Təşəkkür edirəm. Türkiyəyə tez-tez gəlməyi çox xoşlayıram. Burada insanın ruhu da yenilənir, yeni bir fikir, yeni dostluqlar yaranır. Universitet insanı olaraq biz çalışacağıq ki, ən çox tələbələr və müəllimlər gedib gəlsin.

- Yəni, demək istəyirsiniz ki, bütün sahələrdə bir millət, iki dövlət olaq.

- Siz qonaqpərvər və çalışqan bir millətsiniz. İnanıram ki, iki dövlət gələcəkdə böyük bir millət olacaq.

- Gəldiyiniz üçün minnətdarıq. Sizi hər zaman Kayseridə, universitetimizdə görmək istəyirik.

- Mən də belə gözəl, proqrama, müzakirəyə görə sizə, rektora, universitet heyətinə öz təşəkkürlərimi bildirirəm. Mən onları Azərbaycana dəvət etdim. Sizləri də dəvət edirəm.

- Çox sağ olun.

UNİVERSİTET XƏBƏRLƏRİ

AZƏRBAYCANIN E-TƏHSİL ŞƏBƏKƏ ÜZVLƏRİ ÜÇÜN SEMİNAR

Noyabrın 7-8-də Xəzər Universiteti Kompüter elmləri departamentinin müdiri dosent Leyla Muradxanlı, Keyfiyyətin təminatı mərkəzinin direktoru Lyudmila Sotova Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GİZ) GmbH tərəfindən Qafqaz Universitetində təşkil olunmuş Azərbaycan e-təhsil şəbəkə üzvləri üçün seminarda iştirak etmişlər.

Azərbaycan Turizm Universiteti, Memarlıq və İnşaat Universiteti və AMEA İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun Azərbaycan e-

təhsil şəbəkə üzvləri də iştirak etmişlər. Təlimi Vyananın Hörfurter of Common Sense eLearning məsləhətçisi Andreas Hörfurter aparmışdır.

LA SALLE OPEN UNIVERSİTETİNİN NÜMAYƏNDƏLƏRİ “XƏZƏR” DƏ

Noyabrın 8-də La Salle Open Universitetinin (Andorra) əməkdaşları Endryu Krili və Ceyn Conson Xəzər Universitetində olub, universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaخانlı, Xəzər Universitetinin prorektoru professor Məhəmməd Nuriyev, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı professor İnqilab Əhmədov və Beynəlxalq işlər üzrə prorektorun köməkçisi Maya Mukhuradze ilə görüşdülər. Görüşdə La Salle Open Universitetinin Xəzər Universiteti ilə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olundu.

RUSİYA ELMLƏR AKADEMİYASININ ƏMƏKDAŞI İLƏ GÖRÜŞ

Noyabrın 10-da Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentində əməkdaşların Rusiya Elmlər Akademiyası Maddi-Mədəniyyət Tarix İnstitutunun aparıcı alim-arxeoloqu Natalya Nikolayevna Skakun ilə görüşü oldu. Təcrübəli alim arxeoloji tədqiqatlarda tətbiq olunan müxtəlif üsullar haqqında məruzə etdi. Alimin çıxışında həmin institutdakı eksperimental-trasoloji laboratoriyanın fəaliyyətindən xüsusi bəhs olundu. Hələ keçən əsrin 70-80-ci illərində Azərbaycanın e.ə. VI minilliyinə aid erkən əkinçilik mədəniyyəti abidələrindən əldə edilmiş daş alətləri ilk dəfə bu laboratoriyada tədqiq edilmişdir. Maraqlıdır ki, həmin alətlərin öyrənilməsi hazırda Xəzər Universiteti Tarix və arxeologiya departamentinin müdiri olan fəlsəfə doktoru Roza Arazovanın adı ilə bilavasitə bağlıdır.

Görüş iştirakçıları elmi əlaqələrin bərpa olunması, əməkdaşlığın davam etdirilməsi və genişləndirilməsi arzusunda olduqlarını bildirdilər. Bu istiqamətdə Xəzər Universitetində nəşr olunan “Azərbaycan arxeologiyası” jurnalının rolu bir daha vurğulandı.

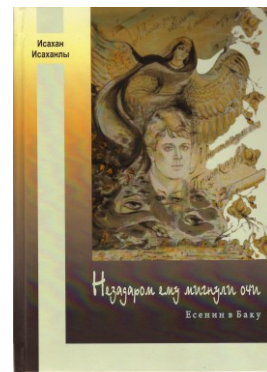
TƏLƏBƏMİZ İSTANBULDA DÜŞƏRGƏDƏ İŞTİRAK ETMİŞDİR

İRƏLİ İctimai Birliyinin üzvü, Xəzər Universitetinin İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin II kurs tələbəsi Tamella Mahmudzadə noyabrın 13-dən 21-dək İRƏLİ İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə Türkiyənin İstanbul şəhərində gənclər üçün keçirilən “Alfa Ekstrim İstanbul” və “Qan donorluğunda şəbəkələşmə” düşərgəsində iştirak etmişdir.

ƏMƏKDAŞIMIZIN KİTABININ TƏQDİMƏTİ HAQQINDA MƏQALƏ

Xəbər verdiyimiz kimi, noyabrın 7-də Rusiya Federasiyasının Azərbaycandakı səfirliyinin Rusiya İnformasiya-Mədəniyyət Mərkəzində Xəzər Universitetinin rektor assistenti, yəseninşünas tədqiqatçı, fəlsəfə doktoru İsxan İsxanlı "Незадаром ему мигнули очи-Есенин в Баку" kitabının təqdimatı keçirilmişdir. "Bakinskiy rabochiy" qəzetinin 15 noyabr 2012-ci il tarixli nömrəsində təqdimat haqqında məqalə çap edilib. Məqaləni bu linkdə oxuya bilərsiniz:

<http://www.br.az/society/20121115012945820.html#page999>.

ABŞ - AZƏRBAYCAN İKT FORUMUNDA

Noyabrın 7-də Azərbaycan Respublikası Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycandakı Səfirliyi və Azərbaycanda Amerika Ticarət Palatasının (Am-Cham) birgə təşkilatçılığı ilə Bakının Four Seasons Hotel - ində ABŞ-Azərbaycan İKT forumu keçirildi. Forumda Ticarət palatasının üzvləri və tərəfdaşları, həmçinin qonaqlar iştirak edirdilər. Azərbaycanın

rabitə və informasiya texnologiyaları naziri Əli Abbasov və ABŞ Dövlət katibinin köməkçisinin müavini, Beynəlxalq əlaqələr və informasiya siyasəti üzrə koordinator Filipp Vervir tədbirdə çıxış edərək, İKT məsələləri barədə mülahizələrini bildirdilər. Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsxanlı forumda iştirak etmişdir.

BEYNƏLXALQ TƏHSİL SƏRGİSİNDƏ

Xəzər Universiteti Tələbə işləri və karyera inkişaf mərkəzinin koordinatoru İsgəndər Ağayev və universitetin Hazırlıq mərkəzinin icraçı direktoru Emin Rüstəmov AKARE şirkətinin noyabrın 10-11-də Hilton otelində təşkil etdiyi Beynəlxalq Təhsil Sərgisində Xəzər Universitetini təmsil edərək, iştirakçılara universitetin müxtəlif proqramlar, Hazırlıq mərkəzi, təşkil olunan kurslar və bir sıra digər proqramlar haqqında ətraflı məlumat verdilər.

MİQRASIYA TƏŞKİLATINDA GÖRÜŞ

Noyabrın 12-də Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatında (International Organization for Migration – IOM) Xəzər Universiteti və Qafqaz Universiteti əməkdaşlarının iştirakı ilə görüş keçirildi. Görüşdə Xəzər Universitetindən Miqrasiya araşdırmaları mərkəzinin müdiri Leyla Niyazova iştirak etdi. Görüş Tempus proqramı çərçivəsində "Miqrasiya və ali təhsil - bilik və bacarıqların aşılması" ("Migration and Higher Education – Building Skills and Capacity") layihəsi ilə bağlı

əməkdaşlıq imkanlarının müzakirəsinə həsr olunmuşdu. Təşkilatın rəhbəri Serhan Aktoprakın iştirakı ilə keçirilən görüşdə universitetlərdə gələcəkdə nəzərdə tutulan magistr proqramlarına dəstək olaraq tələbələrin staj keçmə imkanları və tədqiqatların çap edilməsi kimi məsələlər müzakirə olundu. Bundan başqa, universitetlərdə seminar və konfransların təşkil olunması, eləcə də tələbələr arasında miqrasiya məsələləri üzrə esse müsabiqələrinin keçirilməsi haqqında təkliflər dinlənildi.

NMC-NİN AZƏRBAYCAN BÖLMƏSİNİN RƏHBƏR ORQANLARINDA TƏMSİLÇİMİZ

Noyabrın 19-da Total E&P Absheron şirkətində Neft Mühəndisləri Cəmiyyətinin (NMC) Azərbaycan Bölməsinin İdarə Heyətinin iclası keçirilmişdir. Cəmiyyətin Azərbaycan bölməsinin prezidenti Əli Nağıyevin sədrliyi ilə keçən iclasda Xəzər Universitetinin Neft Mühəndisliyi Departamentinin müdiri dosent Qəşəm Zeynalov Neft Mühəndisləri Cəmiyyətinin Azərbaycan Bölməsinin İdarə Heyətinin və Program Komitəsinin üzvi seçilmişdir.

Dr. Richard Rousseau, Associate Professor and Chairman of the Department of Political Science and International Relations, Khazar University, regularly publishes articles in academic journals and analytic sources. Below we present one of his articles to our readers.

THE CRACKS IN THE RUSSIA-CHINA TANDEM

Dr. Richard Rousseau

*Associate Professor and Chairman of the
Department of Political Science and International Relations,
Khazar University (Baku, Azerbaijan)*

Originally published in *The Centre for Strategic Research and Analysis (CESRAN)*,
London, September 19, 2012.

Discussions on energy security and its geostrategic ramifications continue to be topical for a wide range of states and business stakeholders. For many foreign policymakers, Eurasia, in the first decade of this century, has become the focal point for evolving and future geopolitical strategies.

China, Russia and the United States are major global players who are seeking to bring Eurasia within their own individual spheres of influence. Local and international analysts have repeatedly questioned the significance of the Russian-Chinese strategic partnership which, to all intents and purposes, is attempting to counter an extension of U.S. influence in the Eurasia and other regions of the world. Though this alliance serves the

purposes of both states, the competition between them, which runs alongside it, also raises serious political and economic questions and may have a counter effect on the development of the region.

The economy is the most frequently cited as a potential flash point between Moscow and Beijing. In terms of geopolitics, the Russian Far East, a region bordering China, remains an eternal challenge for both countries. It can be readily observed that a silent siege is effectively taking place there, with over one million illegal Chinese immigrants having crossed the Russian-Chinese border in recent years. They work as laborers, farmers and petty traders, and the Russian local authorities seem unable to stop them, even being willing to turn a blind eye to their presence.

This situation is hardly taken notice in Moscow. It seems that the Kremlin has a particular – and somewhat positive – view on what is going on: On the one hand, China offers Russia economic opportunities, and on the other, Russian growth over the last decade has been largely driven by massive exports of raw materials and other goods to China. Under such circumstances it is not difficult to understand why old suspicions and disputes are tactfully forgotten or purposefully ignored by the Kremlin. For its part, Beijing needs at the very least a reliable and convenient provider of energy supplies, as these are so essential in fueling its own continuing economic growth. China wants to become a superpower, but to achieve this it needs vast supplies of raw materials on the best available terms. Russia has both the energy resources and transport connections to be the obvious supplier if the terms are right, and this

concern overrides those on issues which might cause an unnecessary dispute between the two states.

ECONOMIC, MILITARY AND TERRITORIAL OPPORTUNITIES

In 2011 the Russian press devoted much attention to various agreements which outline the deepening of economic and trade cooperation between Russia and China over the next five years. Forty such agreements were signed by Prime Minister Vladimir Putin in the fall of 2011, including one on Russia's involvement in the construction of a nuclear power plant at TianWan, and some 17 more major business and trade deals were signed in Beijing during President Putin's three-day visit to China in June 2012¹.

Obviously, Russia is always seeking new markets in order to sustain its economy, which was seriously affected by the 2008 economic crisis. The signing of oil and gas supply agreements with China, the second largest energy consumer in the world, is a great boon for the Russian economy. Loans from Chinese banks to financial institutions in Russia, worth 500 million dollars in total (year?), are among other measures specified in the economic agreements between the two countries.

Overall trade between China and Russia increased from \$10 billion per year to over \$50 billion between 2003 and 2009, with a target of \$100 billion in 2015 and \$200 billion by 2020. Even so, oil and gas still represent more than half of Russian exports to China. In June 2012 President Putin negotiated with Xi Jinping, who is expected to become the next Chinese president later this year, a long-awaited gas agreement that would allow Moscow to supply some 70 billion cubic meters (2472 billion cubic feet) of gas to its neighbour. Recent reports suggest that pricing disagreements are holding up the deal between Russia and China. Also, in 2009 the Kremlin agreed to underwrite the 25 billion dollars needed to build a pipeline from eastern Siberia to China in exchange for promises from officials in Beijing that they would buy oil from Russia for the next 20 years.

Politics, an important dimension of Russian-Chinese relations, evoke different and contrasting viewpoints. The coming together of Beijing and Moscow was driven primarily by their shared

desire to forge a strategic partnership aiming at countering America's global supremacy and influence in Central and East Asia. The creation of a range of global and regional power centers is the chosen strategy to achieve this objective. This was illustrated by Chinese President Hu JinTao during his June 2009 visit to Moscow, when he said that his country is ready to deepen relations with Russia in order to accelerate the formation of a multipolar world order.

Many experts believe, however, that Russia's interest in China is more commercial than political. Others fear that Russia's massive supplies of fuel and military equipment to China will contribute, intentionally or not, to creating an East Asian arms race between China, Japan, South Korea and Taiwan, the last three countries being long-time allies of the United States. It is also argued in some quarters that Russia appears to be trying to emulate the Chinese political and economic model, as the latter has displayed impressive staying power in the midst of sudden economic crisis; it has shown that such a model actually works.

Some Western analysts have noted that some elements of the Putin doctrine have been inspired by the Chinese Communist Party (CCP). The good relationship between Putin's United Russia and the CCP, to the detriment of the Russian Communists led by Gennadii Zyuganov, is often cited as evidence of some similarities between Russian and Chinese foreign policy doctrines. This viewpoint is shaky, as there are significant differences in the way ordinary Chinese and Russians perceive the two parties, which signify their divergent natures.

While the CCP is seen in China as an institution guarding the interests of the country, the Russians see the party of Putin as a strange mix of the post-Soviet political elite and those who have sneakily enriched themselves since 1991 and need a safe haven. There are other major differences between the Russian and Chinese political regimes. The reforms which have transformed China into a market economy were more consistent and thoughtful than those of Yeltsin's Russia. Also, the Chinese Communists continue to hold all the levers of power, especially in areas considered strategic. In Russia, President/Prime Minister Putin's reforms have focused mainly on energy resources – other economic sectors remain largely in private hands – and were intended to create a facade behind which he replaced the undesirable

oligarchs of the 2000-2002 period with a new generation of quieter ones, who nevertheless still wield significant independent power.

Another difference lies in the societal features of both countries. First, according to global indices, the level of corruption is much higher in Russia than in China, although the latter is ever more contending with this issue. Second, the investment climate in Russia is less hospitable and ownership rights are far from being considered a basic principle and respected in all Russian regions. Third, Russia has fallen behind China in terms of the infrastructure it can offer potential foreign investors and is suffering from a demographic and a public health crisis, two sicknesses which will intensify in the long run Russia's economic and military decline. Fourth, on the bright side, Russia remains more open politically than China, as it has independent opposition parties, although most are at the Kremlin's mercy. The prompt ending of the "rebellion" of the State Duma (which had accused United Russia of massive electoral fraud) after the October 2009 regional elections was, however, a reminder that parliamentary institutions have to remain under the presidential administration's control. Also, in June 2012 the Russian lower house of parliament adopted a bill that raises fines 150-fold for holding unsanctioned demonstration, from the 5,000 rubles (around \$150) to 300,000 rubles (around \$10,000) for participants and up to 600,000 rubles for rally organizers. Fines for the organizers of protests that fail to comply with federal regulations on demonstrations shoot up from 50,000 rubles (\$1,160) to 1.5 million rubles (\$48,000). These laws were passed to tighten the limits of democratic and street demonstration clearly showed that there is some limit to criticism and freedom of expression.

The most obvious difference between the two countries is their attitude to the Internet. The Chinese government imposes strict censorship on the Internet – and all the media in general – while Russia has adopted a more liberal approach to the media, letting it become an important tool of information and communication, containing propaganda from all points on the political spectrum.

Despite consistent cooperation in political and economic realms, the robustness of the Russia-China strategic partnership itself is also in question in some important respects. The fact that Moscow

has for a long time demanded firm guarantees regarding the export of its fuel is not accidental. Russia's economy has declined as a result of the 2008 economic crisis, but its mainstays are unstable due to other aggravating factors: the volatility of world oil prices and the reduced demand for fuel, in Europe in particular. Full recovery will be a slow process, since putting the Russian economy back on its feet would necessitate a comprehensive modernization program that is only possible by means of huge capital investment in all productive sectors and a broad reform of the judicial system. Russian firms, big or small, are in no position to make such investments. Meanwhile, China's economy is huge and expanding rapidly. Its Gross Domestic Product (GDP) has miraculously averaged 8% per annum over the last 30 years. In 2012 the Chinese economy is ten times larger than it was in 1980, with Chinese GDP reaching \$5.9 trillion in 2011. Most experts believe that China's economy must grow by at least 8% every year to create enough jobs to prevent social unrest. In February 2012 the International Monetary Fund (IMF), in its latest forecast (World Economic Outlook) projected that China's economy will grow by 8.25% in 2012 and 8.75% in 2013. Thus, China is not heading for a hard landing in the mid-term and will remain a driving force of global growth in the coming years.. By comparison, until it develops a diversified and competitive economy and sustained economic growth thus resumes in non-energy sectors, Russia will have much to do to keep pace with China's development.

China, for its part, can afford to formulate strategies which downsize the level of Russian fuel imports. A quick look at the present situation shows that Russia's fear of losing many potential energy contracts with China is well founded. In 2009 China took an 11% stake in KazMunaiGaz Exploration Production, a subsidiary of KazMunaiGaz group, for \$949 million, thus increasing its influence in Central Asia's energy market. This acquisition is part of a decade-long wave of Chinese investment abroad, especially in oil, mining and other kinds of natural resources. Moreover, Chinese companies have been extremely active on the northwest border with Kazakhstan, a very large but sparsely populated country.

In September 2009 Venezuelan President Hugo

Chavez also announced a partnership with China, worth \$16 billion, to exploit some of the richest iron ore and tar sands deposits (which may be a source of future oil production) near the Orinoco delta. Chavez didn't give many details about the document, but said this investment would be made over a three-year period. Chinese companies involved in the Orinoco project are contracted to produce 450,000 barrels of oil per day for the state company *Petróleos de Venezuela (PDVSA)*. However, also in September 2009 Caracas announced a similar agreement with a consortium of five Russian companies which will make a \$20 billion investment in Venezuela over the next three years and gain the right to prospect in the Orinoco Delta as well. Russia has also mimicked China by increasing its involvement in oil fields on the African continent.

Chinese oil companies are mostly interested in obtaining shares in major oil fields which are close to production stage, or at their late stages of development. The Chinese government seeks to ensure it has long term energy resources because over the next five years China's economy will require in excess of 11 million barrels of oil per day to prop up its growth, according to analysts. Chinese companies in Africa have embarked on a course of diversification, from construction projects and natural resources exploitation to projects in partnership with local African producers and financial institutions. China is thus vigorously competing with some of the biggest U.S. and European multinational corporations in the search for rare and indispensable resources, energy and otherwise, in the continent.

Favouring a non-aggressive and a rather diplomatic form of strategy in negotiating with its economic partners, China is pursuing its global interests discreetly and pragmatically. For instance, it is competing in Eastern Europe not only with the U.S. and the European Union (EU) but also its ally, Russia (witness the huge loan China offered the Republic of Moldova and the non-refundable loan of half a million euros recently granted to Romania), a sign that the Asian giant wishes, if not world leadership, at least an expanded sphere of world influence. In these circumstances, although Russia has gained substantial profit from the export of military technology (China is its second largest sales market after India), China's geopolitical ambitions

and the powerful weapons it has been equipped with raise concerns among experts and surely give headaches to many strategists in Moscow.

Another complication in Russian-Chinese relations is the accelerating modification of the ethnic composition of East and Far East Siberia resulting from illegal immigration from China, a trend seemingly difficult to halt. The scant attention paid to this issue by the Chinese authorities seems to suggest that they don't really intend to address it in the near future. Moscow knows very well how much harm ethnic conflicts (the north Caucasus comes to mind here) can do to stability and doesn't want new ones breaking out thousands of miles away from the capital. Another source of possible dispute is China's violation of environmental norms in the Khabarovsk region. Russian local authorities are multiplying their calls for more respect for regional ecosystems. These concerns, however, will remain in the background for as long as economic interests prevail.

Essentially, the way Russia relates to the EU and U.S. hinges on the influence it wields as an effective leader within the Shanghai Cooperation Organization (SCO) and particularly in East Asia. But the same holds true of China, which is also a member of the SCO. It's hard to say to what extent Russia can effectively manage the conflicting aims of both its alliance and competition with its East Asian strategic partner, but the ambitions of China become clearer by the day.

¹“Russia-China unity on Syria as Putin arrives in Beijing,” BBC, June 5, 2012.

<http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-china-18327632>

²Ibid.

³“Russian Parliament Approves Massive Increase in Protest Fines.” RIA Novosti. 05 June 2012.

<http://en.rian.ru/russia/20120605/173855383.html>

⁴“Russia's Duma Passes Bill on Unsanctioned Rallies.” RIA Novosti. 06 June 2012.

<http://en.rian.ru/russia/20120606/1738690>

⁵“Rossiyakaya Gazeta publishes new rally law on website, in June 9 issue.” Itar Tass. 8 June 2012. <http://www.itar-tass.com/en/c32/442749.html>.

BAKIDA BÜLBÜLÜN ABİDƏSİ

Bakıda görkəmli opera müğənnisi Bülbülün xatirəsinə abidə ucaldılmışdır

Noyabrın 1-də keçirilmiş açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyev nitq söyləmişdir. «Bülbül əsl milli müğənni, milli xanəndə, milli sənətkar idi. Onda vətənpərvərlik ruhu çox yüksək səviyyədə idi. Bülbül, eyni zamanda, gözəl aktyor idi. Onun yaratdığı obrazlar bu gün də yaşayır və bir çoxları üçün Koroğlu obrazı məhz Bülbülün obrazı ilə eyniləşdirilir. Bu gün mən Bülbülün yaradıcılığı haqqında bir vətəndaş, Azərbaycan xalq musiqisinə bağlı olan bir insan kimi öz fikirlərimi bölüşmək istəyirəm. Doğrudan da, onun təkrarolunmaz səsinin məlahəti unudulmazdır. Onun ifasında səslənən mahnılar ölməz mahnılardır. Artıq əlli il keçdi, bundan sonra da əlli il, yüz il keçəcək və Bülbülün sənəti, onun təkrarolunmaz səsi yaşayacaq və bizim hamımızı sevindirəcək», deyər prezident İlham Əliyev bildirib.

«Bülbül, eyni zamanda, böyük ictimai xadim, əsl Azərbaycan ziyalı, öz xalqına, öz milli köklərinə bağlı və həmçinin dünyaya açıq insan idi. O, Azərbaycanın

musiqi sənətini sovet məkanında və dünyada təbliğ edirdi. O illərdə xalqımızı dünyaya tanıtdırmaq üçün incəsənət, musiqi, ifaçılıq sənəti, ədəbiyyat yeganə bir vasitə idi. Çünki Azərbaycan müstəqil deyildi və Azərbaycan xalqı, Azərbaycan diyarı haqqında dünyada və sovet məkanında təsəvvürü məhz bizim görkəmli incəsənət xadimləri yaratmışlar. Bülbülün bu istiqamətdəki rolu çox böyük idi», deyər dövlət başçısı vurğulayıb.

“Bülbül ölkəmizin gözəl diyarında - Qarabağda dünyaya gəlib, Şuşada doğulub. Qarabağın gözəl təbiəti, havası, bulaqları, gözəl mənzərələri ona güc, ilham verirdi. Onun təkrarolunmaz səsi məhz Qarabağ diyarının sərvətlərindən, nemətlərindən qaynaqlanırdı”, deyər prezident Əliyev bildirib.

Bülbülün abidəsinin açılışından sonra Prezident İlham Əliyev böyük sənətkarın ailə üzvləri və digər iştirakçılarla xatirə şəkli çəkdirmişdir.

“AZƏRBAYCANIN ZƏNGİN İNCİLƏRİNƏ TARİXİ BAXIŞ”

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə Vatikanda “Azərbaycanın zəngin incilərinə tarixi baxış” adlı sərgi nümayiş etdirilmişdir

Azərbaycan ilə Vatikan arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 20-ci ildönümü ilə əlaqədar Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü və dəstəyi ilə noyabrın 14-də Vatikanda “Azərbaycanın zəngin incilərinə tarixi baxış” adlı sərgi açılmışdır.

Azərbaycan ilk müsəlman ölkəsidir ki, Vatikanda mədəni dəyərlərinin nümayiş olunduğu sərgi təşkil edir. Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə təntənəli açılışı olan sərginin əhəmiyyətini artıran ən mühüm cəhət də məhz bu amillə bağlıdır.

Sərginin açılışı münasibətilə təşkil olunan mərasimdə çıxış edən Vatikanın mədəniyyət naziri, kardinal Canfranko Ravazi ölkələrimiz arasında yaranan əlaqələrin mədəniyyət və humanitar sahədə daha çox inkişaf etdiyini bildirmişdir. Azərbaycan tərəfdən mərasimdə iştirak edən Baş nazirin müavini Elçin Əfəndiyev ölkəmizin qədim tarixi, zəngin mədəniyyəti və keçdiyi inkişaf yolu barədə məlumat vermişdir.

Sonra “Azərbaycanın zəngin incilərinə tarixi baxış” sərgisi açılmışdır. Azərbaycan tarixinin və

mədəniyyətinin bütün dövrlərinin yüksək səviyyədə təmsil olunduğu sərginin əsas cəhətlərindən biri də ölkəmizin mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların kəsişmə məkanı kimi təqdim olunması idi. Altı bölmədən ibarət sərgi ilə tanış olan qonaqlara məlumat verilmişdir ki, burada ilk insan məskənlərindən biri - Azərbaycan ərazisində tapılan arxeoloji materiallar nümayiş etdirilir. Təqdim olunan eksponatların hamısı Azərbaycanın mədəniyyətini və həyat tərzini layiqincə əks etdirir. Müxtəlif sənətkar-

lıq nümunələrinin - silahların, zinət əşyalarının və qədim misgərlik məmulatlarının nümayiş olunduğu sərgidə UNESCO-nun mədəni irs siyahısına daxil edilmiş Azərbaycan muğam sənətinə və musiqi alətlərimizə də geniş yer ayrılmışdır. Qədim əlyazmalar, müxtəlif dinlərə aid müqəddəs kitablar isə ölkəmizdə tolerantlıq ənənələrinin nə qədər güclü dayaqlara söykəndiyini göstərir.

Azərbaycan xalçaları sərginin ən qiymətli inciləri sırasındadır. Coğrafi mövqeyinə, naxış kompozisiyasına, rənglərin ahənginə və texniki xüsusiyyətlərinə görə Azərbaycan xalçaçılıq məktəbinin bütün istiqamətlərinin təmsil olunduğu bu sərgidəki xalçalar milli və dünyəvi dəyərləri qonaqlara təqdim edir.

Sərgi çərçivəsində Heydər Əliyev Fondunun müxtəlif layihələrini əks etdirən kitablar, bukletlər və digər nəşrlərlə yanaşı, “Azərbaycan” nəşrinin italyan dilində versiyası təqdim olunmuşdur.

AZERBAIJAN IN THE NEWS

America, Meet Azerbaijan

By Hilary Kramer, Contributor

November 7th, 2012

When the Soviet Union disintegrated in 1991, Americans were suddenly forced to add a host of newly independent countries to their global awareness. Some countries became a part of our lexicon more quickly than others (Ukraine and Georgia, for example). But few of these post-Soviet countries have been as valuable, pound-for-pound, to the United States in the last 20 years as Azerbaijan, a country that we all should seek to understand due to the resilience of its economy, richness of its culture and the relevance of its policies.

In fact, I will learn more for myself next week. On November 14th, policymakers and cultural influencers in Washington, D.C. will have the opportunity to learn more about Azerbaijan and the Azeri people thanks to the efforts of the Azerbaijan America Alliance, a Washington-based non-profit. The Alliance is hosting a gala dinner focused on fostering economic, cultural, and diplomatic exchange and understanding between the American and Azeri peoples.

The gala's attendees will include current and former members of Congress and White House officials, a *Who's Who* from D.C.'s political, economic, and media circles, as well as the typical *dramatis personae* from Embassy Row. The event is a compelling draw because Azerbaijan has flourished both economically and culturally in recent years (Jennifer Lopez and Rihanna were recently in the capital city of Baku, playing to crowds of more than 30,000 excited spectators). The gala event is one of the Alliance's first efforts to export news of Azerbaijan's success to the United States, where increased cross-cultural dialogue will be of great benefit to this small but determined powerhouse from the Caucasus.

I imagine that the gala will be an eye-opener for many of the Americans in attendance, including myself. There will be no shortage of authenticity. The cuisine and music will transport us to Azerbaijan, while the evening's entertainment—including the country's 2012 Eurovision finalist and National Dance Ensemble—is flying in all the way from Baku for the gala.

Globally, Azerbaijan is a little-known and underappreciated U.S. ally situated in one of the world's most turbulent regions. Sharing cramped geographic quarters with Iran, Russia, Georgia, and Armenia is no easy task, yet Azeris in this Muslim-

majority country enjoy one of the most pro-Western, liberalized societies in the region (consider that women gained the right to vote in pre-Soviet Azerbaijan in 1919, narrowly beating out the enactment of the Nineteenth Amendment). The country is also a strong supporter of Israel, both economically and diplomatically, and has consistently supported that country and the U.S. in efforts to combat global terrorism.

The Azeri people also provide a notable cultural counterbalance to Iran to the south. One might say that Azerbaijan provides an example of what a free Iran would look like. An Azeri official, commenting on the recent Western concerts, told the *Washington Post* in October that “you could almost feel the Iranians seething... This stuff makes them crazy.”

Economically, Azerbaijan is in a unique position. Its abundant natural resources, in the form of crude oil and natural gas, position the country as a key energy supplier to Europe. A major energy boom over the past few decades has allowed for significant economic transformation and helped the country escape the global economic downturn that has ensnared so many other countries, both in the region and elsewhere.

The Azeris have put their substantial wealth to good use, reinvesting domestically by modernizing the country's infrastructure, developing a contemporary banking and financial network, and spurring growth in the telecommunications and automotive sectors—all with room to grow.

Ideally, our relationship with Azerbaijan will be one that continues to expand both economically and diplomatically in the coming years, as the country has already proven itself to be a key ally in a region of tumult.

The November 14th gala clearly aims to put a spotlight on the synergies that the U.S. and Azerbaijan already share. While I've yet to visit Azerbaijan myself (though I plan to), I have no doubt that this event will increase understanding through cultural exchange and further strengthen our alliance with one of the most interesting and pro-American countries in the Caucasus region.

<http://www.forbes.com/sites/hilarykramer/2012/11/07/america-meet-azerbaijan/>

ƏMƏKDAŞIMIZ EURO EAST LAYİHƏSİNİN İCLASINDA

Noyabrın 12-13-də Kiyev Politeknik İnstitutunda (Ukrayna) Erasmus Mundus EURO EAST layihəsinin ilk iclası keçirilmişdir. Bu proqram Avropa Birliyi ölkələri ilə üçüncü ölkələr arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirmək və tərəfdaş ölkələr arasında mədəniyyətlərarası anlaşmanı gücləndirmək məqsədi güdür. Proqram müxtəlif akademik səviyyələrdə tam təqaüd imkanı təmin etməklə yanaşı, tərəfdaş universitetlərin akademik və adminstrativ heyətinə də eyni imkanı yaradır.

Layihə AQT A ölkələrindən (Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova, Belarus və Ermənistan) 6 universitet və AB ölkələrindən (İtaliya, İspaniya, Portuqaliya, Finlandiya, Fransa, Polşa, Almaniya və Belçika) 8 universiteti əhatə edəcək. Layihənin koordinatoru İtaliyanın Poltecnico Di Torino universitetidir.

Beynəlxalq tələbə və mütəxəssislər mərkəzinin direktoru Aytən Şadlinskaya bu görüşdə Xəzər Universitetini təmsil edib. O, iclasın ilk günü Xəzər Universiteti haqqında təqdimatla çıxış etmiş, ikinci günü isə müzakirələrdə iştirak etmişdir. A. Şadlinskaya layihənin Seçki Komitəsinin üzvü seçilib.

MİLLİ NET TƏŞKİLATÇILARININ VEB - STUDIYA RƏHBƏRLƏRİ VƏ VEB - MASTERLƏRLƏ GÖRÜŞÜ

Noyabrın 16-da Xəzər Universitetində Milli Net təşkilatçıları ilə veb-studiya rəhbərləri, developerlər və veb-masterlərin görüşü keçirilib. Milli Net Təşkilat Komitəsinin, Münsiflər Komissiyasının üzvləri Osman Gündüz, Rəşad Əliyev (ilkaddimlar.com), Rəşad Əliyev (evlenirik.biz), Amid Quliyev, həmçinin Milli Net moderatorları Milli Net haqqında məlumat veriblər.

Milli Net-in qaydaları və müsabiqədə iştirak şərtləri, səsvermə prosesi, nominasiyalar və məhdudiyyətlər haqqında geniş məlumatlar görüş iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb.

Görüş maraqlı suallar və cavablarla diskussiya şəraitində davam etdirilib. Milli Net təşkilatçıları müsabiqənin qaydaları, səsvermə mərhələləri və prinsipləri və növbəti addımlarla bağlı iştirakçıları maraqlandıran məqamlara aydınlıq gətiriblər.

Milli Net təşkilatçıları müsabiqənin ədalətli və şəffaf keçirilməsi, gələcəkdə Milli Net qaydalarının təkmilləşdirilməsi üçün bu görüşün xüsusi əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiriblər.

Məlumat üçün bildiririk ki, hazırda Milli Net-də saytların qeydiyyatının başa çatmasına 5 gün qalıb. Müsabiqəyə indiyədək 13 nominasiya üzrə 270-dən çox

sayt təqdim olunub və onlardan 221-i yarışmaya buraxılıb.

Hazırda www.millinet.az saytında qeydiyyatdan keçən iştirakçılar saytlarını təqdim edə və müsabiqəyə buraxılan saytlara şərhlər yazmaqla münasibətlərini bildirə bilirlər.

Noyabrın sonunda saytların qeydiyyatının, dekabrın 1-ci yarısında saytların qiymətləndirmə prosesinin başa çatdırılması nəzərdə tutulub.

Qalıbların mükafatlandırılması və təqdimat mərasimi dekabrın 2-ci ongünlüyündə keçiriləcək.

Müsabiqənin Baş sponsoru Azercell şirkətidir. RİTN, Delta Telekom və SAZZ şirkətləri də Milli İnternet Mükafatına dəstək verirlər.

MƏRHƏMƏT VƏ XEYİRXAHLIĞIN SİRRİ

Hadi Rəcəbli,
Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sosial siyasət komitəsinin sədri

Nə üçün mərhəmət və xeyirxahlıq hisslərini dində axtarıyıq?

Bu gün cəmiyyətdə hiss olunan qədər defisitləşən, azalan ən yüksək mənəvi və əxlaqi keyfiyyət olan mərhəmət və xeyirxahlıqdır. İnkişaf ona gətirib çıxarıb ki, maddi imkanların çoxalmasına rəğmən insani dəyərlərin azaldığını, cinayət, zorakılıq, təcavüz və oğurluq kimi halların mövcudluğunu, insanlarda mərhəmət hissinin zaman-zaman azaldığını müşahidə edirik. Bizim qohumlarla, qonşularla, həmkəndlilərlə, sinif yoldaşlarımızla, qardaş-bacı ailə münasibətlərimiz necə idi?! İndi hətta qardaş-bacı münasibətlərində belə istilik azalıb, xala, əmi, bibi, dayı uşaqları bir-birinə yadlaşırlar. Nə üçün? Bəzən ənənələr ötürülmür, ailələr balacalaşır, iki uşaq var, gənc ailələr

valideynlərdən ayrı yaşayırlar, hətta onunda təsiri var ki, uşaqlar ana südü ilə qidalanırlar. Uşaqların ana südü ilə qidalanmaması da insanların mərhəmət keyfiyyətlərini korlayır, bu məsələlərə təsir edir.

Bəs mərhəmət və xeyirxahlıq nədir?

İki məfhumun iki izahı

Mərhəmət hər kəsin yaxşılığını istəyib, ona yardım etmək arzusunu özündə ehtiva etməkdir. Başqasının gücsüzlüyünü, dərini duymaq, onun halına yanmaq və şəfqət göstərməkdir. Bir sözlə, insanın imdadına çatmağa can atmaqdır. Tutaq ki, mərhəmətsiz insan başqalarına qarşı sərt, amansız olur, əlacsız vəziyyətdə olan adamları ələ salır, soyuqluq göstərir, digərlərinin iztirabından zövq alır. Mərhəmətli insan isə yad adamlara belə yardım etməyə çalışır, onun daha yaxşı, özü kimi şəraitdə yaşamasını istəyir, qəddarlığa, zorakılığa qarşı çıxır. Mərhəmət duyğusu olan insan günahkarlara, pislik edənlərə qayğı ilə yanaşır, kini rədd edir. Mərhəmət ədalətin qaynağıdır, bizi yaxşılıq etməyə, başqalarının vəziyyəti ilə maraqlanmağa və yardım etməyə, xeyirxahlığa yönləndirən bir duyğudur.

Daxilində mərhəmət hissi olan və müəyyən imkana malik insan xeyirxahlıq edir. Hələ məşhur ispan dramaturqu Servantes deyirdi ki, xeyirxahlıq artığı, çoxluğu ziyan verməyən bir əməldir. İnsan elədiyi yaxşılığı ögey-doğmalığ qoymadan, təmənna-minnət gözləmədən, edirsə, bu, xeyirxahlıqdır. Azərbaycanda Hacı Zeynalabdin

Tağıyev, Murtuza Muxtarov, Musa Nağıyev kimi xeyriyyə işləri ilə məşğul olan insanlar olub. Onlar neft quyularından, qızıl-mis mədənlərindən, balıq vətəgələrindən, əkin sahələrindən qazandıqları pulları Hacı Zeynalabdin Tağıyevin dili ilə desək “xalqın sərvəti” adlandırır və həmin sadə, kasıb xalqın övladlarının hər cür şəraiti olan binalarda firavan yaşaması, maariflənməsi, dünyanın tanınmış ali məktəblərində təhsil alıb, həyatda özlərinə layiqli yaşamaq yolu seçməsi üçün xərcləyirdilər. Bu əməllərlə məşğul olan həmin saf insanlar öz mənafeələrini düşünmür, əksinə bundan daxilən rahatlanır, mənəvi zövq alırdılar.

Dinlərdə əksini tapan əhkam

Biz nə üçün mərhəmət və xeyirxahlıq hisslərini dində axtarıyıq? Din bizim ululardan, qədimdən gələn və hətta bir az da cəmiyyətə transformasiya edən bir konsepsiyadır. Məsələn, deyirlər ki, “Quran” ayəsi kimi toxunulmazdır. Mərhəmət və xeyirxahlıq “Quran”-dan, dindən, islamdan gəlir. İnsanların sosial müdafiəsi, mərhəmət və xeyirxahlıq baxımından islam modelində daha önəmli qoyulub. Sosial ədalətin baş prinsipi nədir? Cəmiyyətdə gəlirlərin

ədalətli bölüşdürülməsi! Dində sosial müdafiənin hansı elementləri var? Xüms, zəkat, fitrə, ehsan, sədəqə, yardım, kömək etmək islamda qəti qoyulub. Atalarımız əl tutmaq Əlindən qalıb, deyiblər bunların kökündə mərhəmət durur. Məsələn, xüms gəlirlərin qırxdan birinin adamlara bölünməsidir. 1000 manat qazanırsansa, 25 manatını bölməlisən, paylamalısan. Görürsünüz ki, nə qədər real və mümkün olan bir şeydir. İslamda və digər dinlərdə də mərhəmət və xeyirxahlıq elementləri özünün bariz nümunələrini və əksini tapıb. Oruc ayında, oruc tutmaqda əsas qayə insanlara mərhəmət hissinin aşılmasıdır. Çünki oruc tutduğu müddətdə insan aclıq hissi keçirir və bu da ac insanları daha yaxşı duymağa yardımçı olur. İftar süfrələri məhz imkansızlar üçün açıları.

İslam bütün canlılara mərhəmət göstərilməsini istəyir. Məhəmməd peyğəmbər müsəlmanlara mərhəmətli olmaq və xeyirxahlıq etməyin vacib olduğunu izah edərkən deyib ki, bir insan yolda gedərkən şiddətlə su içməyə ehtiyac duyur və ətrafına baxarkən bir quyu görür. Quyuya enib doyunca su içib doyduqdan sonra susuzluqdan torpağı yalayan bir it görür. Öz-özünə “mənim susadığım kimi bu it də susamışdır”- deyə düşünür. Dərhal quyuya yenidən enir və ayaqqabısını su ilə dolduraraq ağzına alır. Yuxarıya çıxıb suyu itə içirir. Bu hərəkətindən dolayı Allah o adamın günahlarını bağışlayır. Hər canlı varlığa edilən yaxşılığın mükafatı var...

İudaizm, xristianlıq və buddizmin müqəddəs kitablarında da mərhəmət və xeyirxahlığa xüsusi yer ayrılır. Məsələn, xristianlıqda vurğulanır ki, mərhəmət Allahın insana bəxş etdiyi ən ali hissidir, insanın qarşısında vəzifələr müəyyənləşdirir, onu xeyirxah, ədalətli olmağa sövq edir. “Quran”-da da “Rəhman”, yəni çox mərhəmətli, xeyirxah olmaq Allaha aid edilir.

Günümüzün acı reallıqları

Bu gün hansı reallıqlar var? Təəssüf ki, telekanallardan son illər daha tez-tez oğul atanı, ata oğulu, qardaş qardaşı, ər arvadı, arvad uşağını öldürdüyü haqda məlumatlar səslənir. Bu, mərhəmət defisitindən, bu ali hissin azalmağından qaynaqlanır. Çünki ailənin əsaslanmalı olduğu dəyərlər sevgi ilə bərabər həm də mərhəmətdir və mərhəmət hissinin yoxsulluğu bu kimi hallara yol açır. “Quran”-da da ailə barədə yazılarkən qeyd olunur ki, “Sizin rifah tapmanız üçün aranızda sevgi və mərhəmət yerləşdirilməsi Onun ayətlərindəndir”.

Müasir dövrdə insanlar gərgin iş rejimində

çalışır, texnogen həyat, urbanizasiya, stressli anlar yaşayır, çalışdığı müəssisədə başqaları ilə nəzakətlə davranan şəxs, ancaq eyni münasibəti hərdən evdəkilərdən əsirgəyir, mərhəmətli olmur. Buna görə də ər-arvad və uşaqlar işdən evə gələnin narazı sifətini görür, səbirsiz davranışlarının şahidi olmaqdadırlar. Halbuki sevgi və mərhəmətlə böyüdülməyən uşaqlardan başqalarına qarşı mərhəməti münasibəti gözləyə bilmərik. Ailə fərdlərinə mərhəmətsiz davrananların başqa insanlara saxta təbəssümlə baxmaları isə ikiüzlülükdən o yana getməyəcək. Sevgi və mərhəmətimizi ilk növbədə ailəmizə bəxş etməliyik. Sevginin mərhəmət kimi təzahürü ailədə xoş əhval-ruhiyyə yaradır. İnsanlar ailədə bir-birini dinləməyə, anlamağa çalışmazsa, ailədə mərhəmət özünə yer tapmaz, mühit yaratmaz. Bu da böyük ailə faciələrinə, cinayətlərə yol açar. Zorakılığı təbliğ edən filmlər, teleseriallar, internet saytlarındakı “qanlı xəbərlər” də uşaqların, gənclərin psixologiyasına mənfi təsir edir. Odur ki, biz hər vasitə ilə övladlarımızı bu narahat təsirlərdən qorumağa çalışmalıyıq.

Örnek nümunə

Ümummilli lider Heydər Əliyev daim mərhəməti və xeyirxahlığı ilə hamımıza örnek olub. Prezident İlham Əliyev də bununla bağlı bariz nümunələr ortaya qoymaqla. Təkcə onu demək kifayətdir ki, dövlət başçısının Zaqatalada zəlzələdən, Saatlı, Sabirabad bölgəsində seldən zərər çəkənlərə və onlarla bu qəbildən olanlara yardım ayırması ilə bərabər, həmin insanlarla görüşməsi, bir müddət sonra dağılan binaların yerində müasir evlər tikilmiş həmin şəxslərə baş çəkməsi onun nə dərəcədə mərhəmətli və xeyirxah olduğunu, insanların ağrı-acılarına necə həssas yanaşdığını və onların xoş gününə sevindiğini göstərir.

Bu gün Heydər Əliyev Fondunun prezidenti, YUNESKO və İSESKO-nun xoş məramlı səfiri, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva xeyirxahlıq və mərhəmət ünvanıdır. Mehriban xanım talassemiya və digər irsi qan xəstəliklərindən əziyyət çəkən xəstələrə sahib durur, əlil uşaqlara qayğı göstərir, məhkumlarla bağlı amnistiya aktlarının qəbul edilməsi ilə əlaqədar təşəbbüslərlə çıxış edir. Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu hər il qaçqın və məcburi köçkün uşaqlar üçün yeni il hədiyyələri ayırır, Novruz bayramında xüsusi şənliklər təşkil edir, qocalar evlərində ahıllara baş çəkir, oruc ayı bayramında iftar süfrələri açır. Bu

xeyirxahlığın sərhədləri indi ölkəmizin hüduqlarından xeyli kənara aşıb. Bu il Qurban bayramında Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyeva Pakistanda imkansızları sevindirib. 26-28 oktyabr tarixlərində Pakistanın Tayfalar ərazisinin Lakki Marvat bölgəsində 250 baş, Pəncab əyalətinin Baraka-ho, Səid -Pur və Hari-Pur kəndlərində isə 100 baş iri və xırda buynuzlu qurbanlıq kəsilərək Mehriban Əliyeva adından bölgələrdə yaşayan 30 min nəfərdən çox imkansıza paylanılıb. Pakistan Müsəlman Həmrəylik Liqasının sədri, siyasətçi Səlim Seyfulla Xan belə bir aksiyanın keçirməsini yüksək qiymətləndirib, bunun əsl mənada dostluq və qardaşlıq münasibətinin göstəricisi olduğunu vurğulayıb. Bu aksiya, çətin maddi durumda olan və daim təhlükə ilə üzləşən bölgə sakinləri üçün təkcə maddi deyil, eyni zamanda, böyük bir mənəvi dəstək mənbəyidir.

Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü və Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Azərbaycanda tikilən məktəblərin və təmir edilən uşaq evlərinin sayı xüsusilə diqqət çəkir. Son 5 ildə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Azərbaycanda 400-dən çox məktəb və uşaq bağçası tikilib. Bu, respublikamızda mərhəmət və xeyriyyəçilik fəaliyyəti baxımından ən örnək nümunə sırasındadır.

Xəliq bilər...

Xeyirxahlığa bağlı digər sevindirici nümunələr də var. Mən bu gün imkanlı ailələrin xanımlarını tanıyıram ki, uşaq evlərinə gedirlər, cürbəcür yardımlar edirlər. Heyf ki, bu işlərdə sistemslizlik var. Bir uşaq evinə 50 nəfər gedir, digər uşaq evinə heç kim getmir. Bu işlərin, mərhəmətin, xeyirxahlığın da əlaqələndirilməsi lazımdır. Yerli icra hakimiyyətlərində, yaxud başqa bir qurumda bu fəaliyyətin əlaqələndirilmə funksiyası yerinə yetirilməlidir.

Hər il Lənkəranda "Pəlidli" İstirahət Mərkəzində 50-100 qaçqın uşağı, yaxud imkansız ailələrin balaları istirahət edir. Ötən il Veteranlar İctimai Birliyinin sədri Mehdi Mehdiyev Qarabağ əlillərinin 30 uşağının pulsuz istirahətin təmin etdi. İndi ölkədəki istirahət mərkəzləri və turist şirkətləri belə addımları tez-tez atırlar. Belə addımları başqaları da atır. Məsələn. Millət vəkilləri Elmira Axundova, Hüseynbala Mirələmov, Çingiz Əsədullayev hər il yayda kasıb ailələrin onlarla uşaqlarının istirahətini təşkil edirlər. Görürsən ki, deputatlarımız kasıb tələbələrə əl tuturlar. Bu, hallar kütləviləşməli və hər yerdə, hər strukturda olmalıdır.

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində nazir Füzuli Ələkbərov da əlillərə sistemli şəkildə, son illər yüksək səviyyədə, sanator-kurort putyovkalarının verilməsi ilə bağlı böyük işlər görür. Hətta əlilləri xaricə də istirahətə aparırlar. Bəzən görürsən ki, xaricə tamamilə təmənnasız, pulsuz gedən əlilə təyyarədə "ekonom-klas"da bilet alınır, ekonom-klasa minən əlil deyir ki, niyə mənə biznes-klass almamısan?! Buna oxşar şeylər olur, adam əsəbiləşir, yanib tökülür. Mən tövsiyə edirəm ki, adamlar bundan inciməsinlər. Gərək mərhəmət göstərən xeyriyyəçilik edən adam bunları ötürdurmək bacarığına malik olmalıdır, kobud desək bunları yeməli, üzərindən keçməlidir. Gəlin xeyirxahlığı Allah yolunda edək. Deyirlər ki, "balıq bilməsə də, xəliq bilər". Sən öz xeyriyyəçiliyini elə! Bunu mütləq biləcəklər və qiymətləndirəcəklər.

Azərbaycanda dövlət səviyyəsində, qanunlarla da, sosial müdafiəyə ehtiyacı olan adamlara qayğı göstərilir. Məsələn, bu gün qaçqın və köçkün ailələrinin, o cümlədən şəhid ailələrinin uşaqları ali məktəblərdə pulsuz oxuyurlar. Bu, qanunvericilikdə mərhəmət, xeyriyyəçilik məsələlərinin öz əksini tapmasıdır. 50 iş yerindən biri uşaq evlərindən təxsis olunmuş uşaqlar üçündür. 25 iş yerindən biri əlillər üçün nəzərdə tutulur.

QHT sektorunda xeyriyyəçilik

Bu gün açıq cəmiyyətdən danışarkən QHT sektorundan və bu sektorda xeyriyyəçilik institutunun formalaşmasından da danışmalıyıq.

Respublikamızda onlarla veteranlar, fiziki qüsuru olan şəxslərlə bağlı əlillər cəmiyyətləri var. Bu, böyük bir sahədir və böyük bir ordudur. İndi Azərbaycan Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası var. Dövlət büdcəsindən Şuraya vəsait ayrılır, o vəsait ailələrə, evlərə həmin QHT-lər vasitəsi ilə paylanılır. Bu institutun inkişafına çalışmalıyıq.

Bir məqamı da qeyd etmək istəyirəm. Mərhəmət daha çox insanın daxili aləmindən gəlir və pulla bağlı deyil, xeyriyyəçilik isə daha çox maliyyə və maddi imkanlarla bağlıdır. Eyni zamanda az pulla da, hər bir vətəndaşın iştirakı ilə də adamlar 5-10 manat üzvlük haqqı yığır və sonra QHT-lər, o vəsaitlə hansısa imkansız ailəyə kömək edirlər.

Mərhəmət qonşunun qonşuya, sağlamlın əlilə dəstəyidir, köməyidir, yıxılanı qaldırmaqdır. QHT-lər xeyriyyəçilik fəaliyyətinin cəmiyyətdə təbliği istiqamətində də ciddi çalışmalıdırlar. Bu, orta

təbəqənin, fiziki şəxslərin, iş adamlarının xeyriyyəçiliyə daha ciddi önəm verməsinə də yol açar.

Görürəm ki, bəzi məktəblərdə və digər strukturlarda varlı, imkanlı adamlar gəlib imkanı olmayan uşaqlara yardım edirlər. Bunu elə edirlər ki, heç kim bilməsin. Bilindirmədən qaçqın uşaqlara yardım edirlər. Amma təəssüf ki, bizim elə sahibkarlar var ki, televiziyanı gətirib çəkdirir ki, uşağa pul, paltar verəndə göstərsin. Belə hallar olmamalıdır.

Himayədar ailə və övladlığa götürmə məsələləri

Xeyriyyəçilik və mərhəmətdən danışarkən himayədar ailə və övladlığa götürməyi xüsusi vurğulamaq lazımdır. Himayədar ailədə xeyriyyəçilik elementləri, övladlığa götürmədə mərhəmət elementləri var. Bizdə bir də görürsən, bu məsələlərdə də yanlışlığa, hətta eybəcərliklərə yer verirlər. Məsələn, övladlığa götürəndə deyirlər ki, mənə 2 yaşında uşaq gətirin, anlamasın, gözü, qaş, burnu mənə oxşasın. Amma ABŞ və Avropada mərhəmət baxımından nə edirlər? Zənci uşağı, yaşca qismən böyük, əlil uşağı övladlığa götürürlər. Bu oldu mərhəmət! Bizdə bəzən uşağı niyə övladlığa götürürlər? Sabah böyüyəndə ona yiyə dursun. Təəssüf ki, mahiyyət bu olur!

Ölkədə böyük hacılar ordusu formalaşır. Hacılar nə iş etmək istəyirlər, çalışırlar, xeyirxahlıqda, mərhəmət də göstəririlər, amma övladlığa uşaq götürümlər, himayədar ailə kimi çıxış etmirlər. Himayədar ailə nədir? Uşaq 5 gün uşaq evində qalır, həftənin 2 günü uşağı öz yanında saxlayır. Bir maraqlı məqam da var. Məsələn, bu yaxınlarda Rusiyada gördüm ki, zooparkda olan heyvanları, meymunu, zürafəni insanlar himayəyə götürürlər. Azərbaycanda da xalq artisti Səməd Səmədov harada heyvan gördü, qayğı göstərməyə çalışdığını söyləyib. Elza Seyidcahan bu məqsədlər üçün konsertlər verir. Heyvan saxlayan insanlarda mərhəmət, xeyriyyəçilik hissləri güclüdür. Ümumiyyətlə, mərhəmətin, xeyriyyəçiliyin təşviqi təbliği çox lazımdır. Bəs bu, haradan başlanmalıdır?

Başlanğıc...

Mərhəmət hissini tərbiyə olunması ailədən, məktəbdən, televiziya, qəzetdən, saytlardan başlanılmalıdır. Ən başlıcası təməl ailədir, ailədə mərhəmət hissi bərqərar olmalı, insani hisslər inkişaf etdirilməlidir. Uşaq evinə yardım aparanda balaca

uşağı, nəvəni, övladı da ora aparmaq lazımdır ki, uşaq mərhəmət hissini öyrənsin, görsün. Uşaq hiss etsin ki, bir xəstə uşağa kimsəsizə, imkansız yiyə duruldu. Mərhəmət hissini cəmiyyətdə, ailədə genetik mövcudluğu ilə yanaşı sonradan nəsillərin ənənələri ilə də tərbiyə edilməsi lazımdır.

Yeri gəlmişkən, toylarda yeməklərin, cəmiyyətdə geyimlərin, davranışın israfı var. Bəzən adamda təbii olaraq sual doğur? Şadlıq saraylarından israf dərəcəsində olan süfrələrdən uşaq evlərinə xörək göndərilərmə? Təəssüf ki, o şadlıq evi axşamdan qalan yeməyi sabah yenə başqa vətəndaşın toyunda camaata verir. Yaxud bir çox insanlarımız orucluqda ehsanı kimə verir? Ən varlı adamları, qohum-əqrəbasını yığıb, ona ehsan verir! Niyə sən ehsanı məsciddə, kasıblara, yoxsullara vermirsən? Fitrə çıxarır, görürsən ki, qohum-əqrəbasına verir. Kasıba, yetimə ver! Varlı adamlar simvolik olaraq xüms, zəkat verirlərmə? Oliqarxlarımız var, qazandıqlarının 1/40-ni paylayıb, kasıblara vermək olmazmı? Bundan məqbul, rahat yardım, kömək forması olmaz ki, daha buradan o yana yer yoxdur ki?

Xeyriyyəçilik baxımından yol çəkmək, körpü salmaq, uşağın təhsilinə kömək etmək, xəstələrin müalicəsinə dəstək olmaq xüsusən qeyd olunmalıdır, alqışlanmalıdır. Məsələn, Rusiyada telekanallarda xəstələrin hesabına pul köçürülməsi aksiyaları təşkil olunur. Bizdə də eynən, “Xəzər” telekanalında Hacı Nuranın aparıcılığı ilə “Xeyir körpüsü” verilişi işıq üzünü görürdü. Bu veriliş köməksiz insanlara, əlillərə yardımını, xeyriyyəçiliyi təbliğ edirdi. Hacı Nuran indi səhhətində ciddi problemlə bağlı müalicə alır, Allah şəfa versin. Yaxud xeyriyyə aksiyasında ANS televiziyasının, bir sıra KİV-lərin Gülər Məmmədovanın müalicəsi üçün ilkin mərhələdə tələb olunan məbləğin toplanması yaxşı haldır. Allah bu xanıma da şəfa versin.

Ümumiyyətlə, telekanallarımızın hər birində mərhəmətə, xeyriyyəçiliyə çağırışla bağlı verilişlər işıq üzünü görməlidir. Cenevrədə Ali Qaçqınlar Komissarlığının binasında yazılmışdır: “Sən də qaçqın ola bilərdin!”. Yəni sən də başına bu iş gələ bilərdi, mərhəmətli ol. Sən də əlil ola bilərdin! Yəni səni də maşın vura, yolda gedəndə başına daş düşə bilər, əlil ola bilərsən. Mərhəmət hissini, xeyriyyəçilik hissini itirmə, unutma qoru bir az da inkişaf etdir.

Lent.az

IMF, ORTA ASYA VE KAFKAS ÜLKELERİNDEKİ YILLIK ENFLASYONU DEĞERLENDİRDİ

Anadolu ajansı

15. 11. 2012

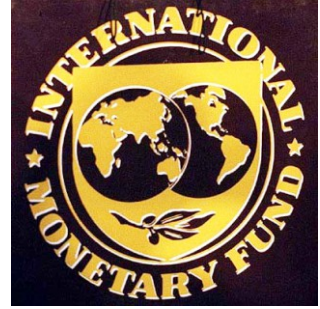
Uluslararası Para Fonu (IMF), Orta Asya ve Kafkas ülkelerinde bu yıl meydana gelebilecek yıllık enflasyonla ilgili değerlendirmelerde bulundu.

IMF'nin "Orta Asya ve Kafkas" konulu raporunda, bu yıl Orta Asya ve Kafkas ülkeleri arasında en büyük enflasyonun yüzde 12,9 ile Özbekistan'da gerçekleşeceği tahmin edildi.

Raporda yer alan tahminlere göre, en düşük enflasyon ise yüzde 0,2 ile Gürcistan'da görülecek. 2012 yılında Tacikistan'da yüzde 6, Kazakistan'da yüzde 5, Türkmenistan'da yüzde 4,3, Azerbaycan'da

yüzde 3, Kırgızistan'da yüzde 2,9, Ermenistan'da yüzde 2,8 enflasyon bekleniyor.

2013 yılı için de Özbekistan'da yüzde 10,7, Kazakistan'da yüzde 6,6, Türkmenistan'da ise yüzde 6 oranında enflasyon bekleniyor.

WASHINGTON'DA AZERBAYCAN RÜZGARİ ESTİ

Anadolu ajansı

15. 11. 2012

ABD'nin başkenti Washington'da, çok sayıda üst düzey konunun katılımıyla görkemli bir Azerbaycan gecesi düzenlendi.

Azerbaycan

Amerika Birliği adlı kuruluş tarafından Ronald Reagan Binası'nda düzenlenen etkinliğe, aralarında Temsilciler Meclisi Başkanı John Boehner, Temsilciler Meclisi Dışişleri Komitesi Avrupa ve Avrasya Alt Komitesi Başkanı Dan Burton'ın da olduğu, Obama yönetimi, Kongre, diplomatik camia, düşünce kuruluşu ve akademi dünyasından 700 civarında davetli katıldı.

'Bakü'den Dostlarla Birlikte Washington'da Bir Gece" temalı etkinlik, Azerbaycan'ın Washington Büyükelçisi Elin Süleymanov'un himayesinde yapıldı.

Gecede Azerbaycan'ın tarihi ve zengin kültürüne tanıklık etme imkanı bulan konuklar, Azerbaycan müziği ve danslarının yanı sıra, geleneksel Azeri yemeklerinin keyfini çıkardı. Geceye, 2011 yılında

Eurovision şarkı yarışmasının galibi olan Ell & Nikki grubu ile ünlü Azeri grup ve şarkıcılar canlı performanslarıyla renk kattı.

Etkinlikte yapılan konuşmalarda, ABD ile Azerbaycan arasında giderek büyüyen ilişkilerin altı çizildi.

Kongre üyesi Dan Burton, konuşmasında, Azerbaycan ve Azeri halkına övgüler düzerek, Bakü'nün dünyanın en güzel kentlerinden biri olduğunu söyledi ve Kongre'deki çalışma arkadaşları ve gecenin tüm konuklarına Bakü'yü ziyaret etmeleri ve Azerbaycan'ı daha iyi tanımaları çağrısında bulundu.

Burton, ABD'nin Azerbaycan ile ilişkilerini geliştirmesinin çok önemli olduğunu belirterek, bu bağlamda Azerbaycan Amerika Birliği'nin çalışmalarının taşıdığı değere vurgu yaptı.

Birliğin kurucusu Anar Mammadov da "Bu gece, müzik, yemek ve kültürel alışverişin, iki halk arasında dostluk, karşılıklı saygı ve anlayışı nasıl inşa edebileceğinin mükemmel bir örneği" diye konuştu.